

MAANDSCHRIFT VOOR
BIJENTEELT

„Er is zeer weinig stuifmeel in de volken aanwezig” (blz. 185). In verband hiermede bevelen wij het vervolgartikel over de waarde, het winnen en het voeren van stuifmeel op blz. 188 in de bijzondere belangstelling van onze lezers aan.

ADVERTENTIETARIEF

per 1/1 pag. f 175.— per 1/8 pag. f 30.—
per 1/2 pag. f 90.— per 1/16 pag. f 17.50
per 1/4 pag. f 50.— netto contant.

Speurbijtjes worden alleen bij vooruitbetaling opgenomen. Zij kosten f 1.50 per 20 woorden; elke 4 woorden méér 30 cent. Gewone advertenties contant na ontvangst van nota. Advertenties, die niet vóór de 20e der maand in ons bezit zijn, kunnen niet meer worden opgenomen. Ze worden ook niet automatisch in het volgende nummer geplaatst.

**RONDE KORVEN
IN
PRIJS
VERLAAGD
NU : f 4.50**

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

VLECHTRIET

1e snit pitband per kg f 2,75
rottingbast per kg f 1,50

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

Die grosse internat. Fachzeitschrift

„DER CARNIKA ZÜCHTERRING“
bringst neben besonders aktuellen Aufsätzen als alleinige Zeitschrift in einer grösseren Artikelreihe den kommenden

MILBENBEKÄMPFUNGSMITTEL-PROZESS

„Acarmors“ und „Mito A2“

zwischen den Herren R. Jordan, Leiter der österr. Imkerschule in Wien und Dr. Hans Werba, Chemiker und ehemaliger Leiter der Patentabteilung.

Das geht jeden Imker an, darum verlangt rasch und unverbindlich kostenlose Ansichtsnummer durch die Geschäftsstelle des Intern. Carnika Verbandes Hrn. René HILGER, Diekircherstr. 34, WALFERDINGEN (Luxemburg).

**SCHOTMAN
KOST
NU
f 8.90**

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

H.T. van Dam

JUBBEGA Fr.

Bijenpark-Magazijn van Imkersartikelen
Telef. 103 Hoornsterzwaag
Postgiro no. 217250

★

Wij leveren alles op het gebied der Bijenteelt tegen de laagste prijzen

★

Zie onze speciale prijslijst in Maart- en Augustusnummer. Onze nieuwe rijk geïllustreerde prijscourant is gereed en wordt op aanvraag gaarne toegezonden.

★

TE KOOP GEVRAAGD

Droge raat, Koeken en zuivere Was. Heideslengerhoning. Ook wel zware Korfvolken.

Aanbiedingen zien we gaarne tegemoet.

Voor Assen en Omstreken hebben we een depot van onze artikelen bij de heer W. FOLKERS, Roodeweg 30, Assen, waar U ook alles kunt krijgen en was inleveren.

- ★ Hoog reinigend vermogen
- ★ Hoge glans
- ★ Geen sluijer
- ★ Lage prijs

Hoogglanswas

MEUBELWAS, GEEL OF BRUIN

Tot 1 Januari f 0,50

Daarna . . f 0,70

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

SPEURBIJTJES

HONING TE KOOP GEVRAAGD, alleen prima kwaliteit Zomerhoning, Heidehoning en Raathoning. Hoogste dagprijzen, contante betaling. Zendt ons Uw monster, wij zenden ons bod. Bijenstand DE KOERSHOF, Diepenveen, Tel. 337 (K 6709).

TE KOOP GEVRAAGD: ± 50 stuks uitgebouwde Simplex Broedkamerraten. G. VOGELY, Zandweg 101, Heerlen.

BOD GEVRAAGD OP: één goed bevolkte Simplex-kast (bodem, broedkamer, 2 buitenranden, plat zinkdak) en twee idem Korven. G. WILLEMS, Hem (N.H.).

TE KOOP: 700 pond prima Slingerhoning. W. v. d. HOUT, C 94, Gemert (N.Br.).

Maandschrift voor BIJENTEELT

UITGAVE VAN DE VEREENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND.

Redacteur: R. P. GROENVELD.

Adres Redactie en Administratie: Bijenhuis
Wageningen, Tel. 2863. Postrekening 27772

Versijnt de eerste Dinsdag van elke maand

Commissie van Redactie: A. S. PLANTING, B. A.
v. d. SANDE en A. VINK. Adviseurs: De Rijksbijen-
teeltconsulenten Vaste medew. JOH. A. JOUSTRA.

VOOR de maand December geldt, wat ook voor November reeds is aangestipt en ik zou kunnen verwijzen naar de aanwijzingen, waarmee ik in het Januari-nummer van deze jaargang de rubriek „Voor beginners” heb geopend. Wij hebben met elkaar het gehele bijenjaar doorlopen en ge hebt gelegenheid gehad mijn opmerkingen en aanwijzingen aan de praktijk te toetsen. Ik hoop van harte, dat ik er een weinig toe heb mogen bijdragen Uw liefde voor de natuur en vooral voor het bijenleven en het „imkeren” aan te wakkeren en te verdiepen.

Meent nu echter niet, dat ge aan de hand van de achtereenvolgens verschenen artikelen in deze jaargang voldoende van de bijen weet om met succes te kunnen werken en om het hoogste rendement van Uw bijen te kunnen verkrijgen, hetgeen toch de meeste voldoening geeft, ook al houdt ge Uw bijen niet uit winstbejag. Voor een alleszins doelmatige behandeling van Uw bijen is véél meer kennis nodig dan ge uit deze beknopte aanwijzingen kunt putten. Er is op dit gebied nog zo ontzaglijk veel, wat onbesproken is gebleven en wat toch ten volle Uw belangstelling verdient! Beginners, breidt Uw kennis uit door lezing, studie en praktijk en ge wordt volbloed imkers.

VOOR BEGINNERS

tot slot en . . .
een opwekking!

Onze mooie krachtige vereniging biedt U zoveel mogelijkheden. Zij verschaft U degelijke boeken, raadgevingen in alle in de praktijk voorkomende moeilijkheden via haar (ons) maandblad, zij maakt U het reizen naar de drachtvelden door raad en daad gemakkelijk, zij zorgt voor het op de meest billijke voorwaarden beschikbaar stellen van wintervoedsel voor Uw volken en van alles, wat ge verder voor Uw liefhebberij of voor Uw bedrijf nodig hebt, zij onderzoekt en experimenteert op wetenschappelijk verantwoorde wijze onder de meest deskundige leiding en zij bereidt de imkers van heel Nederland een jaarlijks feest, dat mensen van alle rangen en standen als volkomen gelijkberechtigden tot elkaar brengt.

Dit vooral is, buiten de eigenlijke liefhebberij om, een niet genoeg te waarderen bijkomstigheid, dat het imkeren dikwijls zulke prettige en nuttige relaties schept, waardoor meermalen hechte en trouwe vriendschap ontstaat tussen mensen, die elkaar anders onverschillig zouden hebben gelaten.

En hiermede moet ik van mijn lezers en lezeressen van deze rubriek afscheid nemen en hun bedanken voor het geduld, dat zij zich hebben moeten getroosten om deze artikeltjes te verwerken. Moge het volgende seizoen voor U en Uw bijtjes in alle opzichten gunstig zijn!

F. SLOT.

Onderschrift. De redactie betuigt de heer Slot gaarne haar dank voor de wijze waarop hij de rubriek „Voor beginners” dit jaar heeft verzorgd. Zij mag niet onvermeld laten, dat vele leden dit jaar hun waardering hebben geuit over deze rubriek, waarin men niet alleen de geest proefde van een all-round imker maar ook van iemand met veel liefde voor de bijen en de natuur. En vanzelfsprekend dankt zij de heer Slot ook voor de van veel liefde voor onze mooie vereniging getuigende woorden in bovenafgedrukt artikeltje, die eigenlijk een opwekking aan al onze trouwe leden inhouden. Hier past maar één antwoord op, nl. te zorgen dat onze vereniging nog meer voor onze leden gaat betekenen dan nu reeds het geval is. Maar dan dient U, lezer, te zorgen dat ons ledental wordt vergroot. Zet hier Uw schouders eens onder. Het is nu de meest geschikte tijd daarvoor. Laat het parool zijn: Ieder lid een nieuw lid!

DE REDACTIE.

- ZE GINGEN ACHTERUUT OF ZE DE TERINGE HADDEN,
- DOCH HET ZOU NOG ERGER WORDEN!

EINDELIJK brak de dag aan, waarop ik de reeds lang toegezegde lezing zou houden. Ik verkeerde in een zeer nerveuze stemming. Wel had ik al een cursus geleid, doch mijn leerlingen waren toen meest beginners en nu zou ik voor het front verschijnen van mensen, die er zeker heel wat meer van wisten dan ik. Een paar vrienden van me gingen ter opluistering mee. Het was 2 Januari, hetgeen ik, voor wat nader volgt, er maar bij vertel; het vroor dat het kraakte. Onderweg spraken we natuurlijk over de bijen en vrij spoedig bereikten we het lokaal, waar de lezing zou plaats hebben. Het was een café, zoals men er zovele op het platteland aantreft en wij wachtten nu maar af, of er ook publiek zou komen. Het bleek mee te vallen, niet zozeer omdat ik er kwam spreken, dan wel doordat — wegens het gure weer — de paardenmarkt mislukt was en de terugkerende paardenkopers een goed onderkomen in het café zochten.

Het publiek was zó talrijk dat ik zelf maar een klein plaatsje overhield. Het waren meest boeren, maar ook waren er enkele burgers onder mijn gehoor, waaronder een verslaggever van een courant. Merkwaardig, mijn angst was verdwenen en toen de Voorzitter de vergadering opende, voelde ik me als „de man achter het spreekgestoelte”. Het was een vrij droog onderwerp, dat ik te behandelen had en ik wist zeker, dat ik met een ander onderwerp een beter figuur zou slaan. Toch „liep” de lezing. Tijdens de pauze vroeg de verslaggever iets over het aanzeggen bij het overlijden van de imker. Hij vroeg me of ik dit, evenals hij, een bijgeloof noemde. Ik liet me ontvallen: „Ja, dat is bijgeloof” en uit dit antwoord kan de lezer opmaken dat ik geen geroutineerde spreker was. De reactie volgde dan ook prompt. Er ontstond enig gestommel achter in de zaal en met enkele vuistslagen op de tafel drong zich een opponent naar voren met de woorden: „Het is geen bijgeloof, want ik heb het zelf gezien”. Mijn opponent bleek de man te zijn, waarvan ik eens een zwerm had gekocht, een beste kerel, maar thans hoogrood aangelopen, terwijl zijn bakkebaardjes trilden van opwindning. „Wat heb je dan gezien?” vroeg ik hem. En toen kwam er een verhaal dat ik hier moeilijk kan weergeven, doch in het kort neerkwam op de broer van een nicht van een oom enz., die dan gestorven was en ze hadden het niet aangezegd en mijn opponent had de bijen georven en ze gingen achteruut of ze de teringe hadden. Het bleek, dat hij mijn hoorders op zijn hand had en zijn met stelligheid uitgesproken woorden maakten zichtbaar indruk, ook op mij, en daar ik iets moest antwoorden, niet zozeer om mijn debater te bekeren, want dat leek me hopeloos, maar om mijn figuur te redden, zei ik: „Ja, ik beschouw het als bijgeloof, doch er blijkt wel uit het aanzeggen, dat de imkers zo met hun bijen meeleven, dat zij ze geheel als tot hun gezin achten te behoren en hun wel en wee ook aan de bijen meedelen”. Zelf was ik niet erg overtuigd van hetgeen ik had gezegd, doch men nam er blijkbaar genoegen mee en ook mijn opponent deed er verder het zwijgen aan toe. Maar op de terugtocht werd het debat voortgezet. Een van de vrienden, een fikse jongeman, zeide me: „Jan, ik ben het toch niet met je eens. Weet je nog wel dat we de afgelopen winter vier imkers hebben begraven en dat er toen telkens bijen op de begraafplaats vlogen? Hoe verklaar je dat dan?” Ik was verbaasd, dat hij een nog verdere betekenis hechtte aan het bijgeloof, dat rond de bijen heerste, dan mijn debater van straks, want feitelijk kwam het hierop neer, dat de bijen bewust de gestorven imkers mede uitgeleide deden. Maar het zou nog erger worden.

Bij mijn thuiskomst trok mijn andere vriend mij aan m'n jas en vroeg me: „Moet je het dan niet aanzeggen?” Ik antwoordde met een wedervraag, nl.: „Ik dacht dat jij wijzer was”, waarop de onverwachte bekentenis volgde: „En ik heb ze gisteren nog Nieuwjaar gewenst”. Over andere Imkersgebruiken zal ik me thans niet verder uitlaten. Dat het bijgeloof zou zijn, leek me achteraf wel een beetje te sterk uitgedrukt en de lezer moge hierover z'n eigen gedachten hebben.

JAN VAN VELDZICHT.

MEN ZEGT...

- dat onze Belgische collega's er naar streven een prijs van f 3.— per pond voor hun honing (consumentenprijs) te handhaven;
- dat buitenlandse honing in België wordt ingevoerd tegen f 0.23 per pond (groothandelsprijs);
- dat de handel in buitenlandse honing een bedreiging vormt voor de Belgische imkerij;
- dat in ons land de toestand net eender is;
- dat de pogingen van de Bedrijfsraad, om hierin verandering te brengen, tot nu toe geen resultaat hebben gehad;
- dat de Overheid er nl. niets voor voelt om de handel in buitenlandse honing in bepaalde banen te leiden;
- dat de Nederlandse imkers hiermee geen genoegen moeten nemen;
- dat het toch te gek is, dat het Ministerie van Landbouw de bijenteelt wil steunen, doch dat het Ministerie van Economische Zaken en het Bedrijfschap voor Suiker aan de andere kant, door hun negatieve houding, deze pogingen tegenwerken;
- dat het door de Vereniging moeizaam opgebouwde werk op deze wijze teniet wordt gedaan, tot schade van bijenteelt en fruitteelt;
- dat de Vereniging zich ook op het terrein van de handel in buitenlandse honing en de fabricage van kunsthoning moet gaan bewegen;
- dat een deel der op dat terrein gemaakte winsten dan tenminste ten goede komt aan de imkers;
- dat de voorzitter van de honing-commissie nog niet alle kruit heeft verschoten;
- dat hij, om de aandacht te vestigen op bijen en honing, een echte bijenkorf op het dak van zijn auto heeft geplaatst.

Men zegt verder:

- dat de aandacht, die de redactie aan de aanplant van honinggevend gewassen wijdt, niet tevergeefs is geweest;
- dat de in dit najaar door, en op aandringen van, de afdelingen geplante honinggevend bomen en struiken samen een bos van tientallen hectaren vormen;
- dat ook hier weer blijkt, dat onze imkers niet praten, maar dóen.

Tenslotte zegt men:

- dat men niet alles moet geloven wat men zegt....

LUISTERVINK.

GEZIEN het „Groentje” van September doet de Vereniging nog steeds wat in haar vermogen is om het publiek van de grote waarde van honing te doordringen. Het schijnt, dat dit streven maar weinig resultaat heeft, immers ik lees reeds in mijn „Naerstigen Byen-houder” van 1668, geschreven door P. Nijland, der Medicijnen Doctor (dus iemand die het weten kon):

„Nadien nu de naerstige Byen-houder zijn oeffeninge en werckinge omtrent het regeeren van de byen/en het suyveren van de Honingh en Was volbracht heeft/sal niet ongevoeghlyk sijn/dat wij in het korte onderwijsen/waertoe de Honingh en de Was goet en dienstigh is. De Honingh wert geächt te sijn warm en droogh in den tweeden graet/openende/suyverende/en seer wel voedende van krachten. Nochtans naer de aerdt van de Provincie en Lande alwaer hij vergadert wordt/is hij in sijn krachten veel veranderinge onderworpen; sulcks blijkt by de Honingh die in heete Landen/en van de Thijm, Lavendel, en meer andere Kruyden/door de Byen versamelt is; want dese diens-volgende heeter van aert en krachten zijn moet/als Honingh die in koude Landen/en van soodanige heete kruyden niet vergadert wordt. Sij wert nuttelijck tot veel dingen/soowel inwendigh als uytwendigh/gebruyckt/en is van oude tijden altoos tot onderhoudinge van des menschen gesontheit seer gepresen geweest: Democritus gevraegt sijnde op wat voor een maniere yemandt lange tijdt gesont soude konnen leven/gaf tot antwoordt: Dat hu hem van buyten met olie soude bestrijcken/en van binnen Honingh gebruycken. Atheneus verhaelt oock dat de Inwoonders van het Eylant Corsica daerom tot een hooge ouderdom komen/omdat sy geduurigh Honingh gebruycken. Nochtans dient dit onderscheyt wel in acht genomen te werden/dat de Honingh bequamer van oude en koude/ als jonge en heete menschen gebruyckt wort; want in oude lieden brengt se seer goet voedsel en bloet by/maer in jonge en heete natuuren wertse lichtelijck in Gal verandert. De Honingh/inwendigh gebesight/is seer dienstigh in de gebreken van Borst en Longe; gelijk als den Hoest/verstoppinge in de Longe-pijpen/kucchen/korthet des Adems/want sy verdeylt de grove koude slijm ofte fluymen/ende doet se rijpen en lossen: sy drijft den Urijn/en wederstaet de verrottinge/en geneest quade keelen/en zweeringe des Monts. Van den Honingh werden verscheyde Stroopen/Conserven/Confituren/Meede/etc. tot onderhoudinge des Menschen Gesontheit dienstigh/gemaeckt. Het Was wert geoordeelt middelmatigh/gestelt tezijn tusschen hitte en koude/en vochtigheit en droogte/nochtans meest tot de warmte geneyght/'t versacht/en geneest/oock een weynich met roode Wijn in-genomen/tot den Bloet-ganck ofte Roode-loop/werdt als een besonder experiment/gepresen. Men vindt oock nauwlijcks een plaester of Salf bereydt waer by het Was niet gevoeght is”.

Ook de ziekten der Bijen waren voor ZijnEdelZeerGeleerde geen geheim en hij zegt daarvan onder meer: „De sieckten en gebreken der Byen zijn veelderley/die haer meest by natte Jaren over-komen/waervan de voornaemste zijn de Peste/de Buyck-loop/de koude/en vermoeythet”.

Omtrent de „Buyck-loop” zegt hij:

„De Byen sterven oock veel van de Buyck-loop/en sulcks werdt veroorsaect door manquement van Byenbroodt of Peck (stuifmeel)/en om sulcks te weten sal men op haer ingangen/en onderste werck letten: want als dan sult ghy Het selfde bescheten/en vuyl gemaeckt/vinden/om dat sy door den Loop heel zwack zijn/en nauwlijcks de macht hebben om uyt te vliegen. Hiertegens sal men in de Herfst, als men eenige Korven den Honingh uytkort/eenige Honingh-raten bewaren/en als nu de Winter by-na over is/en men begint te mercken/dat eenige Byen de Buyckloop hebben/soo sal men een stuck Byen-broodt omtrent de hoogste inganck insteken/ende aldaer vast maken/soo sullen sy 't selfde komen halen en picken/soo veel als sy van nooden sullen hebben”.

De MEDICYN-WINCKEL, Of Erbaren H U Y S - H O U D E R :

Zijnde het III. DEEL van het

VERMAKELYCK LANDT-LEVEN.

Onderwijfende/ hoe men binnen en buyten de Steden/lypplamme Medicijnen door de gebreken van Menschen en Beesten / sal toe-maken en bereyden.

M E T

Een Onderrichtinge, hoe men uyt verscheyden Bloemen en Kruyden, nutte en wel-ruyckende Wateren, sal konnen uyt-trecken, en distilleren.

Als mede

Den Naerstigen B Y E N - H O U D E R,

Door P. NYLAND, der Medicijnen Doctor.

Nach is hier achter by-geborght Den VERSTANDIGEN KOCK

Amsterdam, door Marcus Doornick, Boeckverkooper op den Diggendam/ in 't Comptoir Aecht-vat. Met Privilegie.

Zoals uit het „Extract uyt de Privilegie”, afgedrukt op de achterzijde van het Titelblad, blijkt, hebben „De Heeren Staten van Hollandt en West-Vrieslant, by Brieven van Octroy, gedateert den 10. December 1668 aen Marcus Doornick, Boeckverkooper tot Amsterdam, verleent, om alleen te mogen doen Drucken en Verkoopen, voor den tijdt van 15 achter-een-volgende Jaren, een Boeck, genaemt Het vermakelijck Landt-leven, bestaende in drie Deelen etc. Was ondertekent JOHAN de WITT.

H. G. MAAGENDANS.

Arnhem.

VERKIEZING HOOFDBESTUUR

In een vergadering van het Dagelijks Bestuur op 18 November werden de stembiljetten voor de verkiezing van een lid van het Hoofdbestuur geopend. De uitslag was als volgt:

Uitgebracht 78 stemmen, waarvan 6 ongeldig. Uitgebracht op de heer R. ter Brugge te Heiloo 43 stemmen, op de heer A. Helffer te Amsterdam 29 stemmen. De heer ter Brugge is gekozen verklaard.

Kerstlied

van de Imker

Hoe stom en stil, o Heer
Is thans Uw schone aard',
Geen enkel levend wezen
Vind ik in hof of gaard'.

Zo doods en triest, o Heer
Is alles om mij heen,
En bloem en bij, zij gingen heen
En lieten mij alleen.

Waar is de klank, de kleur, o Heer
Uit het voorbije tij?
Ik zie niets anders dan
Eén troosteloosheid rondom mij....

Doch zie, uit gindse torenspits,
Daar tussen 't dorre hout,
Schijnt uit het verre venster licht:
Een straal van louter goud.

Is dit een troost, een kleine hoop
In deze trieste stond?
Die straal, gezonden van omhoog
Tot op deez' dorre grond?

Als vlugge bij naar rijke bloem
En dart'le vlinder naar de zon,
Heb ik mij naar dit licht gespoed
En schaarde mij rondom

Die ruige stal, waar, in een krib,
Het kleine Wezen lacht,
Dat mij in grauwe eenzaamheid
Het Nieuwe Leven bracht.

Dankbaar kniel ik dan voor U, Heer,
Daar Gij in donk're tijd
Als gouden lichtstraal op deez' aard
Voor mij gekomen zijt.

A. DE HELM.

Het Honingjaar 1950.

Het laatste jaar van de eerste helft der 20e eeuw heeft zich nu juist niet onderscheiden als een goed honing- en bijenjaar. Het tegendeel is eerder waar. Ik zal proberen U een beeld te geven van het seizoen '50.

De uitwintering was matig tot goed. Kwamen de wintervolken aanvankelijk nog al sterk uit de winterrust, later bleken ze door het verlies van oude bijen toch aardig ingeschrompeld. Door het koude en tamelijk natte voorjaarsweer ging de ontwikkeling niet snel. In de fruitstreken — Z.-Limburg, Betuwe en Bangert — ontwikkelden de volken zich echter tamelijk. Van een honingoverschot kon echter niet gesproken worden. Door wat handgrepen toe te passen, was er iets te bereiken, doch m.i. weegt het voordeel hiervan niet op tegen de opruiming van normale volken, welke toch ook een toekomst beloven voor de zomer.

Het koolzaad heeft het in sommige streken van ons land aardig gedaan. Er was over het algemeen zeer veel koolzaad uitgezaaid. De beste resultaten boekten de imkers, die hun volken op de zeelei brachten en dan niet te dicht onder de kust. De zeewinden (N. en N.-O.) zijn in het voorjaar steeds te koud, wat voor de bijen een obstakel is om uit te vliegen, waardoor het resultaat beduidend minder is dan bij die volken, welke meer landinwaarts staan. De beste resultaten werden geboekt in Groningen en Zeeland en wel 10 à 11 kg per volk (gemiddeld). In de Friese bouwhoek was het resultaat minder en liep om de 7.5 kg. De N.-O. Polder was nog slechter en bracht het niet verder dan een kleine 5 kg. In de Wieringermeer liep de oogst parallel met de Friese bouwstreek. Op de rivierklei was de opbrengst klein tot nihil. Koolzaad op rivierklei honingt zelden, met de andere grondsoorten is het zelfs nog minder. De afwachtende houding welke de imkers moeten aannemen met het vervoeren van hun volken naar het koolzaad, om niet het slachtoffer te worden van een mogelijke bestrijding van de glans- en snuitkever, beïnvloedt de opbrengst ook ongunstig, daar men steeds laat, soms te laat komt en er reeds veel bloemen uitgebloeid zijn.

Ook de paardebloem, welke op alle grondsoorten bij gunstig weer honingt, gaf geen oogst. Ook de zaadkool, welke op het koolzaad volgt, gaf weinig meer dan de „kost”.

Al met al is de voorjaarsdracht erg tegen gevallen.

In de kleistreken, waar paarde-, wier- of duivebonen werden verbouwd, hebben ze nog al een beetje gehaald na het koolzaad. Het gemiddelde beliep hier 4 kg. Deze honing is echter zeer donker gekleurd, zo ongeveer als boekweithoning. De smaak is tamelijk goed. Voor de klein(winkel)verkoop is ze onvermengd niet te gebruiken. Er waren echter heel wat partijen koolzaadhoning, welke zwaar bezwangerd waren met bonenhoning, wat de kwaliteit van de koolzaadhoning zeer ten goede kwam.

Hierna kwam de grote drachtpauze. Voor de niet-heide-imkers betekent dit zelfs voor 1950 het drachteinde. De zomerdracht kan dan ook, op een enkele uitzondering na — witte raaf — als totaal mislukt worden beschouwd.

De witte klaver heeft nergens gehonigd. Och, er waren enkele partijtjes „klaver”honing, doch de bloembuis, waaruit dit edele vocht gezogen was, was niet die der witte klaver. Zo gaf in de N.-O. Polder de Lucerne klaver een enkele dag een overschot. Doch deze honing verschilt sterk met witte klaverhoning. De Friese weideklaver, welke wel eens „Honingwonderen” heeft gewrocht, laat nu al twee jaar achter elkaar verstek gaan. De weelderige grasgroei tengevolge van abnormaal veel hemelwater en weinig zon zullen daar zeker niet in vrij uitgaan. Wel een geduchte tegenval voor de Friese imkers. Ook de N.O.P., waar de klaver als boekweit stond te bloeien, gaf niets. Men vergeet niet, dat de weidegebieden, met als hoofdbestanddeel witte klaver, gelegen zijn op de slechtste gronden van de N.O.P. En ook overal elders in ons land liet de witte klaver verstek gaan.

Wel is er in sommige streken, oude esgronden, waar nog al wat korenbloem voorkwam, nog al iets gehaald op deze beste, verdwijnende bijenbloem. Vooral in Brabant was de oogst nog al goed, in ieder geval veel beter dan in de noordelijker gelegen streken. De Achterhoek van Gelderland, welke vroeger nog al wat korenbloemhoning opleverde, deed het niet. Ook de linde heeft slechts op enkele plaatsen gehonigd. Ik heb me zeer veel moeite gegeven te achterhalen waarom ze b.v. in A. wel honigt en in B. niets gaf, terwijl dit in vorige jaren wel het geval was. Ik moet bekennen, dat ik het niet weet wat de oorzaak is.

Ook het wilgenroosje, dat op sommige plaatsen nog al in grote

hoeveelheden voorkomt, gaf weinig. In de Brabantse en Limburgse Peel gaf het iets. Vorig jaar aldaar een oogst. 't Is een prachtige en zeer fijne honingsoort, helder als kristal.

Ook de Noord- en Zuid-Hollandse uienhoning-imkers kregen geen honing; eensdeels door het slechte weer, anderdeels doordat er weinig uien waren door de lage kostprijs (export). Boekweit wordt er praktisch niet meer verbouwd. Was de oppervlakte in Staphorst in '45 nog $\pm$ 30 ha en gaf in dat jaar een gemiddelde van 10 kg, dit jaar was er in totaal misschien 2 à 3 ha en dan nog zeer verspreid in akkertjes. Wat een verschil met 40 jaar geleden, toen b.v. de Z.-O.-hoek van Drente één wit laken was, zover het oog reikte. Niet meer aan denken!

En daarmee was de zomerdracht, welke er niet is geweest, ten einde. Het resultaat was bedroevend en zeker geen stimulans om onze kwijnende bijenteelt nog wat op te beuren. Aller ogen en hoop waren toen nog gericht op de heide, dop- en struikheide. De dopheide liet wegens het slechte weer en onvoldoende stand — te kleine bloembuisjes — verstek gaan. Bleef over de struikheide. Zelfs de hoogste en droge gronden prikten met een pracht gewas met lange scheuten en veel knoppen. Om van te watertanden! Als nu het weer maar meewerkte. En toch was de grondslag voor een goede heidedracht bij heel wat imkers **niet** aanwezig. De liefhebberij gaat er af en door de slechte resultaten en door de lage honingprijs. Men liet ze vóór de heidebloei aan hun lot over. De straf hiervoor bleef niet uit! Moeder de vrouw was zo ongeveer alléén thuis toen de dracht begon en de arbeidsters, welke de oogst moesten binnenhalen, ontbraken. En trots de heide enkele dagen goed honigde kregen deze imkers weinig of geen honing.

Met de heidedracht is het dit jaar wel zeer wonderlijk gegaan. Trots donder en bliksem, een schoer dat over de heide ging, trots het rotsvaste imkersgeloof, dat, wanneer de bliksem, dus het hemelvuur, over de bloeiende heide gaat, de heide niet meer honigt, gaf 's anderendaags het heidekruid toch weer de grondstof voor de kostelijkste honing, welke ergens wordt gewonnen. De oplossing van dit raadsel zal wel niet gevonden worden.

De heide heeft het dit jaar „gedaan”. Een uitzondering

op de regel. De korfimker heeft een goed jaar gehad. Er behoefde dit jaar nu eens geen lap op de broek, doch er zat een nieuwe aan, zoals de oude korfimmers plachten te zeggen. Bijna in alle streken van ons land is de heide goed geweest, hoewel de kwantiteiten nog al verschillend waren. Hoewel de zandheide beter honigde dan de veenheide (lagere gronden) bleef toch de Veluwe in opbrengst achter. Ook in Drente waren velden waar teveel volken stonden en ook daar was het resultaat veel minder. Juist de beste resultaten zijn gehaald waar de heide niet overbevolkt was en ook op plaatsen, waar niet veel heide was en niet veel volken stonden. Over het algemeen zijn juist onze grootste heidevelden overbevolkt. Goede volken hebben in een paar dagen een flinke oogst aan heidehoning binnen gehaald. Over de struikheide kunnen we dan ook tevreden zijn.

Ook de zee-aster deed het dit jaar goed. Er is echter maar weinig. Op de slikken aan de Dollard werd nog al wat gewonnen. Het wachten in deze is op de Oost-Polder en ... op een zaaier, die uitgaat om zee-asterzaad te zaaien. Wat zegt U? Moet dat gezaaid worden?! Inderdaad! Onze imkers hebben na het droogvallen der beide vorige Zuiderzeepolders zeer veel te danken gehad aan de pionier op dat gebied, de heer Dr. Ir. Fiekes. Deze heeft zeer veel moeite gedaan om de zee-aster zo snel mogelijk over de drooggevalen gronden te verspreiden.

Ik meen U hiermede een zo goed en getrouw mogelijk beeld te hebben gegeven van het honingarme jaar '50. En als nu de prijzen voor dit prachtig product het tekort aan opbrengst maar konden compenseren! Ho maar! De mannetjes die in buitenlandse honing handelen zorgen wel voor het tegendeel. Dat buitenlandse goedje komt heel netjes in Hollandse potjes met Hollandse etiketten, welke het Hollandse publiek diets moeten maken, dat de inhoud Hollandse honing is. Echt Hollands! Holland op z'n smalst! We worden niet voor niets de Chinezen van Europa genoemd!

Voor ik dit artikel besluit zou ik nog even stil willen staan bij de inwintering onzer volken. De provisiekast onzer volken ziet er niet best uit. Honing en suiker, dus „ruwvoer”, zal er genoeg aanwezig zijn. Verwarmen kunnen onze bijtjes zich wel. Anders staat het echter met het „krachtvoer”, het stuifmeel. Er is zeer weinig stuifmeel in de volken aanwezig. Het stuifmeel bevat juist die stoffen, welke voor het onderhoud van het bijenlichaam — over de opfok van het eerste broed wil ik niet eens spreken — gedurende de winter niet gemist kunnen worden. Door de slechte zomerdracht — ook op heide is er weinig binnen gekomen — en door het ontbreken van gelegenheid om dit product nog op de herfstbloemen te halen, is de voorraad benauwend klein en voerspelt niet veel goeds. Ook voor onze korf-(heide)imkers is het te hopen dat er geen winter '46/'47 op til is. Is dit het geval, zullen er heel wat volken sneuvelen (roer).

Voor onze bijtjes is het te hopen dat de winter en niet streng en niet lang is.

S.

DE BIJENORCHIS

Dr. R. H. Barnes, voorzitter van onze Engelse zusterorganisatie, was zo vriendelijk ons deze foto van de bijenorchis voor ons blad te zenden. Hij vond de plant dicht bij zijn bijenstal. In Nederland komt deze orchidee uiterst zeldzaam voor in Zuid-Limburg en in de duinen ten Zuiden van Den Haag. De bont gevlekte onderlip van de bloem lijkt op een bij of hommelt.

Verschillende familieleden van de bijenorchis worden door mannetjeswespen bezocht, niet om het voedsel, doch omdat het stuifmeel hun geslachtsdrift schijnt te prikkelen. Over het stuifmeel en de bestuiving van orchideeën zou 'n boeiend verhaal te schrijven zijn!

Als U ze vindt, laat ze dan met rust, want het heeft geen zin te trachten ze te verplanten: ze kunnen zich slechts ontwikkelen en groeien in combinatie met bepaalde bodemschimmels!

Filmtournee kleurenfilm van Immen en Imkers

- 18 December: DOETINCHEM, zaal Wildebeest, Dr. Hubernootstraat 63, aanvang 7 uur.
- 22 December: HEERDE, 40-jarig bestaan. Hotel van Neck, Dorpsplein, aanvang 7 uur.
- 4 Januari: ZAANDAM, Recreatiezaal Verkade, ingang Valkstraat, aanvang 8 uur.
- 5 Januari: BUNNIK, Zaal „de Grondslag”, aanvang 7,45 uur. Op vertoon van lidmaatschapskaart ook toegankelijk voor leden van afd. Utrecht, Zeist, Houten, Bilthoven, Driebergen, Doorn, Langbroek en Austerlitz.

De Klimop, een goede, late drachtplant

Een mooie muurbegroeiing, die bovendien de imkers iets te zeggen heeft, is de alom bekende „klimop” *Hedera helix* L.

Zeer ornatief hecht zich deze klimheester tegen muur, schutting of boom omhoog en kan zo een grote oppervlakte beslaan. Afwisselend licht en donker, maar altijd glanzend zijn de fraaie, leerachtige bladeren, die normaal bij de groeitakken drie- tot vijflobbig zijn, maar bij de bloeitakken geen insnijdingen vertonen.

Jammer genoeg wordt de klimop niet veel meer aangeplant en ziet men hem vervangen door andere klimmers, die minder zwaar en ruig uitgroeien. De forse lichte en zelfs zware takken, die zich bij de klimop ontwikkelen, geven de vogels te veel gelegenheid om te nestelen en hierop zijn vele mensen nu eenmaal niet gesteld. Inderdaad geeft het drukke gekrakeel van een grote troep ruziemakende mussen wel eens aanleiding tot ergernis. De spreekwoordelijke, kraakheldere Hollandse huisvrouw duldt ook de rommel niet om huis, als de vogels aan het nestelen slaan en bij het aanslepen van allerlei nestmateriaal, waarop juist de mussen niet erg kieskeurig zijn, nu juist niet precies genoeg te werk gaan. Evenzeer heeft ze een hartgrondige hekel aan de vele uitwerpselen, die vooral in de tijd, dat de vogels jongen hebben, onder de klimop worden gevonden. En jonge mensen mogen het prettig vinden, maar ouderen verwensen de vogels, als zij merken, dat deze 's morgens al vroeg uit de veren zijn. Hierbij komt nog, dat ook veel spinnen hun schuil- en vangwebben in deze heester maken. De mens dient hier echter te bedenken, dat ook andere vogels dan mussen hun nesten bouwen in de klimop. Zo is het bekend, dat spreeuwen, die feitelijk het liefst in hollen broeden, bij gebrek aan goede nestplaatsen ook wel de klimop opzoeken en ontegenzeggelijk moeten we de spreeuw, die ook wel eens te lastig kan worden, toch toegeven, dat zij een zeer nuttige zijde heeft. Door de klimop aan te planten, bevorderen we dus de nestgelegenheid en evenzo vinden we in de klimop de nesten van de grauwe vliegenvanger en de merel, die beide zeer nuttige insecteneters zijn, evenals die van de vink en de kwikstaart, die er soms in nestelen. Overigens kan men enigszins paal en perk stellen aan de te forse groei van de klimop, door hem af en toe wat in te snoeien. Men kan de klimop een rustige plek geven in de tuin tegen een schutting of oude boom, waardoor dikwijls een fraai effect wordt bereikt. Ik wil U dit echter niet aanraden te doen bij een of andere vruchtboom, daar wij meermalen in de vrije natuur zagen, dat b.v. zware eikebomen het loodje legden, als een klimopplant deze tenslotte geheel in beslag had genomen. Het mooist ziet men de klimop, als hij ongestoord voortgroeit tegen een oude ruïne of verlaten huis en zich daar in fraaie vormen ontwikkelt.

Klimop als drachtplant.

De klimop behoort botanisch tot de klimopfamilie of Araliaceae (klemtoon op derde a). De bloemen verschijnen eerst laat in het jaar, nl. in de maanden September en October. Voor mij ligt een tak, die nog bijna geheel in knop zit (21 Oct.). Het zijn maar enkele planten, die zo laat in het jaar bloeien en tegelijkertijd een goede drachtplant zijn voor onze bijen. We noemen hiervan de herfstaster (*Aster brumalis* L.), de spurrie

(*Spergula arvensis* L.), die intussen maar heel weinig meer wordt gezaaid en de zonnebloem (*Helianthus annuus* L.) die ook merendeels in October wel uitgebloeid is. Een goede imker zorgt wel, dat zijn bijen voldoende suiker hebben voor de winter, maar aan stuifmeel mankeert het nogal eens, vooral bij naakt opgevoerde volken. De maand October geeft dikwijls nog verschillende mooie vliegdagen en zo kunnen juist deze late bloeiers voor de stuifmeelvoorraad een grote betekenis hebben.

Men moet hierbij bedenken, dat de ontwikkeling van het volk in het voorjaar dikwijls geremd wordt door het gebrek aan stuifmeel. Een rechtgeaarde imker begrijpt dus, dat we ook de klimop in ere moeten houden. In de drachtlijst van De Roever's boek heeft de klimop voor de nectar- en stuifmeeldracht resp. de cijfers 2 en 4, zodat we zien, dat naast een prima stuifmeeldracht, ook nog behoorlijk nectar wordt geleverd. De Roever heeft dit ook begrepen, als hij in de kolom „Opmerkingen” aantekent, dat de klimop feitelijk een vliegenplant is, maar wegens zijn late bloei ook door bijen wordt bevlagen.

De bloem en vruchten.

De klimop bloeit in bolvormige schermen, die weer in een grote tros bij elkaar staan. Afzonderlijk bestaan de kleine groenachtige gele bloempjes uit een kelk met 5 kleine blaadjes, een vijfbladige kroon en 5 meeldraden en stamper; waarvan het vruchtbeginsel later een blauw-zwarte bes vormt, die eerst na 2 jaar rijp is en oneetbaar, alhoewel niet giftig.

De honingrijke bloemen zijn proterandisch ingericht, d.w.z. dat de meeldraden eerder rijp zijn dan de stamper. Het eigen stuifmeel kan dus niet dienen voor bestuiving en bevruchting. Eigenlijk is dit een normaal

Detail van de klimopbloem

Linksboven: Bloeiende klimop langs een boomstam
(Foto's Hogendijk)

Recept voor Honinglikeur

EN SMEERSEL TEGEN VERKOUDEHEID EN HOESTEN

Het bier is weer best, de honingprijzen zijn weer slecht en... er wordt een aardige druppel gedronken in de lage landen bij de zee, zegt minister Lief tinck.

Het is helemaal mijn bedoeling niet om van mijn mede-imkers dronkaards te maken. Alcohol en bijen verdragen elkaar ook maar slecht, doch bij een feestelijke gelegenheid een glaasje schenken, dat naar meer smaakt en dat we zelf van honing kunnen maken, zonder in conflict te komen met bovengenoemde grote heer, dat lijkt niet onaardig. Het recept vond ik in een oude Duitse prijscourant en ook Guido Sklenar geeft 't in zijn boek. Het komt uit Oost-Pruisen en heet daar „Berenfang". Die naam is uitstekend gevonden, want men kan er prima beren en berinnen (op twee benen) mee vangen!

Het is doodeenvoudig.

Het oorspronkelijke recept luidt: Doe 1 kg honing bij 1 liter zuivere alcohol van 96% en laat dat, nu en dan omschuddende, 14 dagen staan. De honing lost dan op in de alcohol. Vul daarna aan tot drie liter met zuiver water".

Dat zaakje klopt niet erg. Bij mij weigerde de honing hardnekkig om op te lossen. Dat ging pas nadat ik aangevuld had met water tot 3 liter. De vloeistof wordt dan troebel, want er vormen zich vlokjes, die langzaam aan bezinken en de likeur wordt prima helder. Na bijv. weer 14 dagen hevelt men de likeur over van het bezinksel in de gebruiksflessen.

Sklenar laat 1 kg honing in 1 liter water eerst een half uur koken, terwijl hij afschuijmt. Daarna afkoe-len, 1 liter alcohol 96% er bij en aanvullen met water tot drie liter. Ook hierbij ontstaat een bezinksel, maar dat is beduidend minder, dan bij de eerste

methode. Ik volg dan ook zelf de methode van de Oostenrijker. Iemand, die dit spul maakt zal onder-vinden, dat de kwaliteit steeds beter wordt, naarmate de Berenfang ouder wordt. Ik zou zeggen, laat hem eerst minstens 6 weken oud worden. Langer is nog weer beter, enfin dat ondervindt men wel. Het alcoholgehalte is heel eenvoudig te berekenen. In 3 liter Berenfang is 1 liter alcohol van 96% ge-gaan, dus 't gehalte is 32%. Een oude klare komt tot tegen de 40%, maar de indruk is, dat de honing-likeur sterker is!

Als de proeven afgelopen zijn volgt mogelijk nog wel publicatie van diverse veranderingen in smaak die men kan aanbrengen.

Ik heb de Berenfang gemaakt van koolzaad- en zomerhoning. Deze laatste was in 1949 al erg donker hier. De Berenfang was dan ook bruin getint, terwijl die van koolzaadhoning waterhelder is. Ook in smaak is er verschil. Santé!

Als een der huisgenoten, groot of klein, verkouden is en aan 't hoesten slaat, dan komt hier de smeefles op de propfen en met succes.

Onze jongste boy heeft kinkhoest en is van 't begin iedere avond ingesmeerd. Maar heel enkele malen heeft hij de bekende gierbui en kwam daarbij zijn eten terug. Hij werd 4 dagen niet ingesmeerd en daar had je de poppen aan 't dansen. Weer terug ingesmeerd, verdwenen de gierbui en nu lijkt het een tamme slijmhoest.

Ook anderen hadden bij kinkhoest gunstige resul-taten. Daarom wil ik het simpele en doeltreffende recept hier bekend maken, opdat meerderen er hun voordeel mee kunnen doen. Neem **gelijke** delen honing, zuivere natuurterpentijn, rum en sla-olie en kluts die goed door elkaar. Telkens vóór het gebruik ook nog eens schudden. Giet wat op een flanel-len-lap en wrijf daarmee borst en rug van de hoest-patiënt stevig in. Doe het iedere avond en gebruik dezelfde doek telkens voor dezelfde patiënt. Neem dus niet iedere avond een andere.

Dat is alles. Veel succes!

St. Jansteen.

W. BLOMMAART.

(Vervolg van pag. 186)

verschijnsel, daar de bloem zich meestal van buiten naar binnen ontwikkelt, maar het tegengestelde komt toch ook voor (aardbei, scherpe boterbloem). In alle geval wordt hierdoor een zelfbestuiving voorkomen en moet het zaad ontstaan tengevolge van kruisbestuiving. Deze wordt veroorzaakt door vliegen, zweefvliegen, dagvlinders, wespen, hommels en bijen, die alle gaarne de klimop bezoeken. De bessen worden ook gaarne door allerlei vogels als lijsters, duiven en spreuwen gegeten, in tegenstelling met onze smaak, een feit, dat overigens bij meer, zelfs voor ons giftige bessen voorkomt. De plant hecht zichzelf vast door middel van z.g. hechtwortels. Meestal boren die wortels niet, maar dringen zij zich diep in allerlei oneffenheden en spleten. Voor de aanplant is dit natuurlijk een zeer groot voor-deel.

Soorten klimop.

In het wild komt alleen voor de *Hedera helix*, maar de kwekers hebben ons voorzien van allerlei andere varië-teiten.

Zo kennen we **variëteit arborea**, die gekweekt uit stekken van bloeitakken, later heestervormig en niet klimmend zich ontwikkelt; de **variëteit hibernica**, een gewone klimop, die zich hecht en bovendien goed is te gebruiken voor het laten begroeien van hellingen en schaduwrijke plaatsen, waar geen gras wil groeien en men toch een bodembedekking wenst; de **Hedera helix variëteit aureo-variegata**, een aardige soort met goud-bonte bladeren en de **Hedera helix conglomerata**, die gedrongen en laag blijft en kleine bladeren draagt.

Vriezenveen.

J. B. M. VAN DEN BELT.

de LEZER schrijft

Vogels en bijensteken

Naar aanleiding van het artikeltje van de heer Kloos-terman in het Novembernummer wil ik het volgende mededelen.

Een paar jaar geleden maakte ik op een warme dag mijn bijen klaar voor de heide. Bij ongeluk zette ik een paar korven wat hardhandig op de doek en de bijen kwamen met honderden tegelijk uit de vlieg-gaten; ze staken twee kippen dood en de anderen waren zodanig gestoken, dat ze een week lang van de leg waren.

Jongens, die in de buurt aan 't voetballen waren, wer-den gestoken, twee ervan kregen koorts en des nachts diarree. De volgende dag waren ze weer aardig op-geknapt. De wondjes van tientallen angels, die ik uit hun armen, benen, gelaat en haar haalde, behandelde ik direct met een verzadigde zoutoplossing. Ik heb al-tijd een fles hiervan op de bijenstal om bezoekers zo nodig te kunnen helpen.

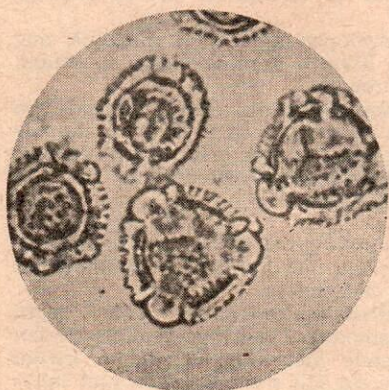
Behandel de bijen met zachtheid, dan wordt veel on-gemak voorkomen!

Deventer.

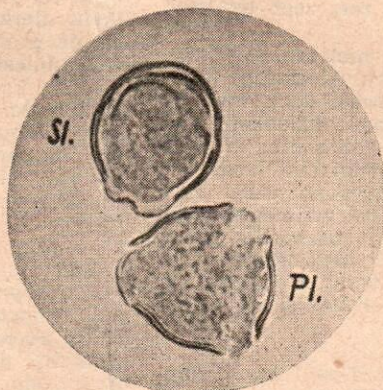
J. K.

De zes kleine foto's:
Stuifmeelkorrels, 450 maal
vergroot. Microscopisch kleine,
levenskrachtige voorwerpjes
van zeer uiteenlopende vorm,
naar gelang van de planten-
familie waartoe zij behoren.

STUIFF

Paardebloem

Appel

DE bijen voeden zich in natuurlijke omstandigheden met honing en stuifmeel. De voedende bestanddelen van honing zijn in hoofdzaak suikers: nl. de glucose en fructose, waaruit hij bestaat.

Deze suikers, of koolhydraten, zijn voor het leven van een bijenvolk, voor de gehele opbouw en het instandhouden van een kolonie beslist onvoldoende. Wel kan honing worden beschouwd als de energiebron bij uitmendheid voor de volwassen bijen, doch voor de ontwikkeling van de larve, de pop en de jonge bij is meer nodig en dat levert het stuifmeel.

Wat is stuifmeel?

Het is de mannelijke voortplantingscel van de hogere planten. Microscopisch kleine, levenskrachtige voorwerpjes van zeer uiteenlopende vorm, naar gelang van de plantenfamilie waartoe zij behoren. Onder natuurlijke voorwaarden treedt in het kleverige stempelvocht de inhoud naar buiten en brengt de bevruchting van de vrouwelijke eicellen tot stand. De natuur is zeer kwistig met de hoeveelheid stuifmeel (hazelaar, els, bloeiende rogge!). Het merendeel der stuifmeelkorrels kan geen rol spelen bij het bevruchttingsproces en zou verloren gaan. Echter vele insecten, o.a. bijen, hommels en wilde bijtjes vinden in het stuifmeel een belangrijke voedingsbron en bij het verzamelen werken zij, onbewust, de bestuiving in de hand.

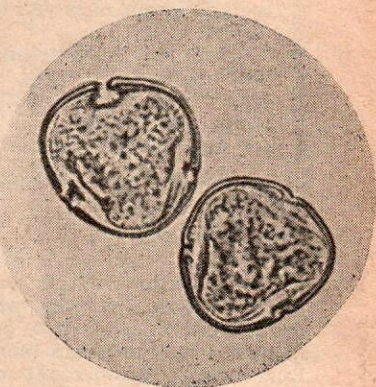
De bijen putten derhalve uit de vergaarde stuifmeelkorrels — de pollen — de grondstoffen, welke voor de groei en ontwikkeling van het individu, dus indirect voor de opbouw van het gehele bijenvolk, onmisbaar zijn.

Als de larven uit de eitjes komen, kan de groei alleen beginnen na opname van voedsel en een gezonde ontwikkeling tot een insect, dat volkomen voor zijn

De bijen putten uit de vergaarde stuifmeelkorrels de grondstoffen, die voor de groei en ontwikkeling, dus indirect voor de opbouw van het hele bijenvolk nodig zijn

Foto:
Dr. Ir. A. Minderhoud

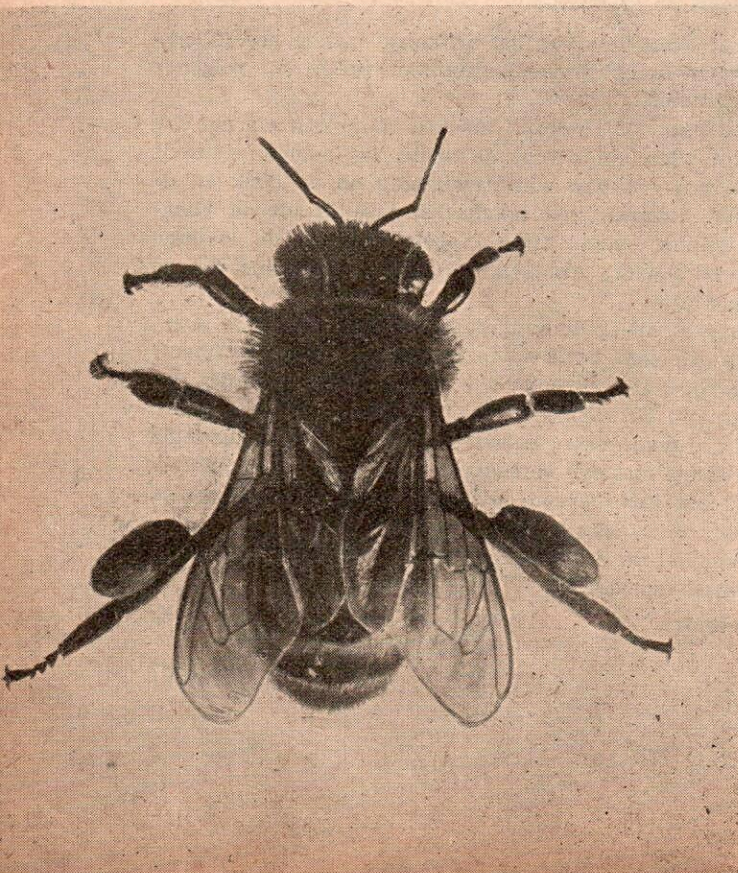
taak is berekend, komt alleen tot stand bij een geregelde, krachtige voeding. De toediening ervan is als regel de taak van jonge bijen. Hebben deze de leeftijd van 6 dagen bereikt, dan produceren zij veel van dat voedsel zelf door middel van haar voedersapklieren. Het afgescheiden voedersap is zeer eiwitrijk en een jonge bij raakt bij de productie ervan dan ook veel eiwit uit haar lichaam kwijt. Heeft zij nu maar voldoende stuifmeel ter beschikking, dan vult ze door opname daarvan haar eiwitreserve gedeeltelijk weer aan. Stuifmeel bevat nl. meerdere verteerbare eiwitten en bovendien ook nog, naast minder belangrijke stoffen, vitaminen en mineralen o.m. in de vorm van fosfor-, kalk-, magnesium- en ijzerverbindingen. Al deze nodige stoffen komen dan ook via de klieren in het voedersap voor en bereiken zodoende het broed, terwijl dit ook geschiedt door directe

Zilverlinde

toediening van stuifmeel. Wat gebeurt er bij gebrek aan stuifmeel? Voedsterbijen, onder gunstige omstandigheden opgegroeid, hebben in hun lichaam een belangrijke eiwitreserve. Dit is geborgen in een netvormig weefsel, het vet-lichaam, dat in het achterlijf alle daar aanwezige organen omsluit, maar voornamelijk onder de chitinehuid ligt. De voedsterbijen kunnen, dank zij haar reserve, de productie van voedersap een zekere tijd volhouden, doch begripelijkwijls ten koste van haar eigen levenskracht.

Komt er inmiddels geen stuifmeel binnen of in geringe mate, dan is spoedig de tijd aangebroken, dat het broed onvoldoende wordt gevoed en de verzorgende bijen, welke toch de directe toekomst van het volk bepalen, algemeen verzwakken en daardoor bovendien gemakkelijk ten prooi kunnen vallen aan ziekten; vooral Nosema kan dan een ware ravage aanrichten.

MEEL

Het broednest zal zeer beperkt blijven en brengen de larven het nog tot pop en volwassen bij, dan zijn de laatste niet in staat in de eerste levensdagen de nodige lichaamsreserves aan te leggen, waardoor ook zij als voedsterbijen voorlopig zijn uitgeschakeld.

De taak van voedsterbij is stellig geen gemakkelijke. Immers als zij haar werk onder de meest gunstige omstandigheden zou kunnen uitoefenen, dan nog wordt van haar lichaam, van haar levenskracht, gedurende die betrekkelijke korte periode van voedsterbij, zoveel gevergd, dat haar levensduur belangrijk wordt verkort. Een jonge bij, welke haar voedersapklieren niet behoeft te gebruiken, kan gemakkelijk een 5—6-tal maanden leven, terwijl in het andere geval hoogstens een leeftijd van 2 maanden wordt bereikt. Wat moet er dus van een volk terecht komen als de ontwikkeling, b.v. in

stuifmeel, als kantraam gebruikt, in het voorjaar verschimmeld in de kast aangetroffen?

En hoe vaak worden er ramen rond het broednest weggehaald om geslingerd te worden en niet weer op die plaats teruggebracht? Juist de stuifmeelgordel rond het broednest is bereikbaar gedurende de voorjaarsontwikkeling van het volk.

Het is opmerkelijk dat verlies van volken bij korfimmers zoveel minder voorkomt, dan bij kastimmers. De natuurlijke rangschikking van het stuifmeel en de hoeveelheid er van blijft daar immers behouden!

In Amerika bemerkte Haydock bij zijn onderzoekingen naar het stikstofgehalte van verschillende lichaamsdelen der bij, dat bij gebrek aan stuifmeel de bijen het broed nest langer verzorgden, hoewel de koningin eitjes bleef produceren. Bij dergelijke volken liep het sterftecijfer op tot 60 procent, terwijl dit percentage normaal 12,7% was, werd stuifmeel aan het voedsel toegevoegd, dan herstelden de bijen zich weer in zoverre, dat het broed normaal werd verzorgd.

Hoever stuifmeel verwerken de bijen nu in de loop van het jaar? Voor normale volken geeft Zander 21,73 kg aan, Todd komt tot uitkomsten variërend van 22½—44 kg en Eckert schat het verbruik zelfs op ong. 50 kg.

Afgaande op de resultaten van deze onderzoekers kan gemakkelijk worden berekend, dat tijdens het broedseizoen de bijen dagelijks tenminste 100 gram stuifmeel verbruiken.

(Wordt vervolgd).

J. VAN AARST, Wageningen.

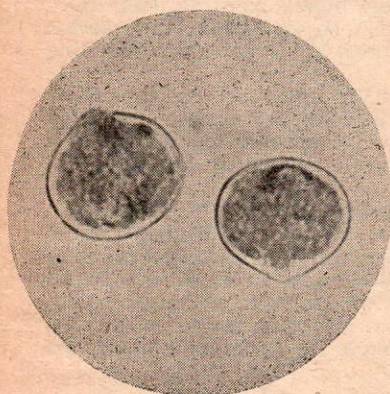
Kiemend stuifmeel bij de bevruchting.

Aan de rechterkant op de foto bevinden zich een aantal gekiemde stuifmeelkorrels. Door opname van suikerhoudend vocht is uit elk der korrels een buis te voorschijn gekomen, die vaak tientallen malen de grootte der korrels overtreft. Wat een vermogen moet er dus in zo' klein korreltje aanwezig zijn, om dit mogelijk te maken! In het topeind van de buis zijn de lichaampjes aanwezig, die straks de bevruchting tot stand kunnen brengen.

Het zwarte gedeelte op de foto is een eikel. Deze scheidt stoffen af, waardoor de stuifmeelbuizen worden aangetrokken in de richting van een opening, het poortje of micropyle, de enige toegangsweg voor een stuifmeelbuis.

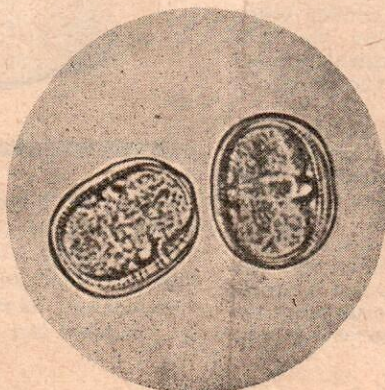
Heeft slechts één zo'n buis, zoals op de foto bij A het geval is, het poortje bereikt, dan geeft het z'n inhoud af en de bevruchting heeft plaats gevonden. Gelijktijdig wordt als het ware het poortje afgegrendeld, zodat de andere korrels verder zijn uitgesloten.

(Foto welwillend afgestaan door Prof. Dr. E. Reinders te Wageningen)

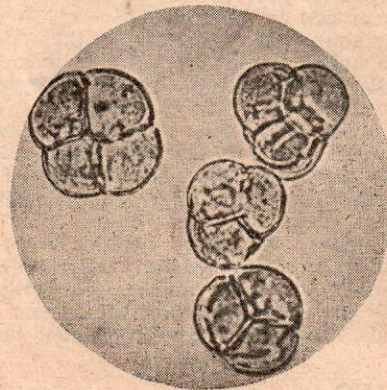

Witte klaver

het voorjaar, onder ongunstige omstandigheden plaats vindt? Gelukkig niet altijd, maar toch dikwijls, komen er jaren voor, waarin de weersgesteldheid gedurende de zomer en herfst remmend werken op de bloei der planten en dus op de productie van stuifmeel. De bloemdel, welke het stuifmeel leveren, de helmknoppen, laten het best stuifmeel vrij bij mooi zonnig weer. In gure, natte perioden zijn de bijen derhalve niet in staat een flinke pollen voorraad te vormen en vaak gaan de bijen de winter in met een beperkte hoeveelheid. Toch zouden de bijen soms nog geen gebrek behoeven te hebben, als niet een onvoorzichtige wijze van imkeren onnodig veel stuifmeel verloren deed gaan. Hoe dikwijls gebeurt het toch dat stuifmeelraten ergens worden geborgen en in het voorjaar verschimmeld of verdroogd, of door mijt aangetast, waardeloos zijn geworden? Hoe dikwijls worden ramen met

Korenbloem

Struikheide

UIT DE JAAGKIEPS

In 1940 vond een jonge Fransman uit het zuiden van Frankrijk een zwerm bijen, hij ging er mee naar een bekend Frans imker en na een lang gesprek met deze was een bijenhouder geboren.

Deze Fransman was Henri Muller. Het leven der bijen greep hem aan, hij ging zich hierin verdiepen, nam proeven en het gevolg was, dat er in 1947 van zijn hand een boek verscheen: „La merveilleuse Loi de la Grappe”, „de wonderlijke wet van de bijentros”, waarin hij zijn theorieën en methoden behandelt.

De wet is: Je ne puis vivre seule ni en société, je „fonctionne” comme un cellule dans un organisme... celui de la grappe. (Ik kan niet alleen leven noch in gemeenschap, ik functioneer als een cel van een organisme... dat van de bijentros).

Het boek verscheen in 5 afdelingen, het laatste deel

Als bescherming worden tegen de ramen losse schotten geplaatst...

in 1950. De theorie en methoden van Muller wijken in vele opzichten van de bestaande af. In meerdere Franse vakbladen zijn artikelen van zijn hand verschenen en is zijn werk besproken.

In de Bulletin Mensuel du Syndicat Apicole d'Artois et du Nord de la France schrijft Yves Michaud:

H. Muller heeft de bijenteelt nieuwe wegen gewezen en wel de meest natuurlijke, zonder de ramen in de steek te laten, of tegen de methoden met grote opbrengst stelling te nemen; integendeel: hij licht deze toe.

La Gazette Apicole 1950/8 bespreekt zijn werk als volgt:

Wij kunnen onze lezers het vijfde deel van het boek van Henri Muller over „de wonderlijke wet van de tros” ten zeerste aanbevelen. Dit boek is zeer belangwekkend. Men kan gemakkelijk diens theorie en methode becritiseren, maar men moet toch oog hebben voor de resultaten, verkregen door personen, die zijn methode hebben toegepast en men kan zonder voorbehoud deze hartstochtelijke onderzoeker van het bijenleven gelukwensen met de nieuwe gezichtspunten, die hij op het reeds zo bewerkte terrein van de bijenteelt heeft weten te brengen.

In Frankrijk, waar men zowel korven als kasten vindt, hoort men in de laatste tijd veel over neo-fixisme (niet te verwarren met neo-fascisme). De beoefenaars hiervan willen terug naar een natuurlijk houden der bijen, dus meer een vaste bouw. Eén van hen, R. Leroy, schrijver van: „Les abeilles et la ruche-mixte” („de bijen en de gemengde woning”) en uitvinder van een ronde korf met raampjes, schrijft in de l'Ouest Apicole: Ik heb de indruk, dat Muller aan de vooruitgang der bijenteelt een reusachtige stoot heeft gegeven op een

even onverwachte als onvoorziene wijze, steunende op enige welbekende gegevens en met strenge eerbied voor de natuurwetten.

Voorzien van perfecte apparaten, geschikt om het succes van wetenschappelijke (soms zeer fijne) onderzoekingen te verzekeren, slaagt hij erin op volkomen overtuigende manier het grootste gedeelte te bewijzen van hetgeen ik heb aangevoeld, zonder het te kunnen aantonen en hetgeen mij in staat gesteld heeft mijn bijenwoning (ruche-mixte) alleen uit ondervinding te construeren.

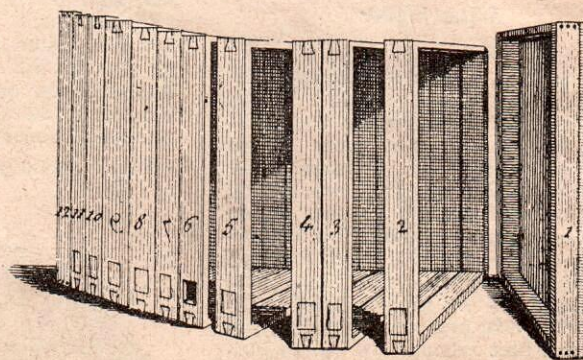
Yves Michaud schrijft verder: de wonderbaarlijke klokvormige korf van onze voorouders, die inderdaad de ideale bijenwoning was voor onze amateurs, kan zeker niet meer gebruikt worden in het stadium, waarin de bijenteelt thans verkeert, maar gezien de werkelijke voordelen, die deze korf biedt, moeten wij aan deze bijenwoning denken en het is zeer gelukkig, dat dit feit erkend wordt door onze nieuwe geleerde, want op grond van de vooruitgang der moderne bijenteelt, ons allen onvrijwillig opgedrongen, verdienen onze bijen het, dat wij ze helpen, zoveel als mogelijk is, door de jongste ontdekkingen van de wetenschap.

De nieuwe techniek, die ik voortaan Mullerisme zal noemen, heeft een kleine vreedzame revolutie ont-ketend.

Muller is de vriend van de vaste bouw-imkers, waarvan hij losse-bouw-imkers zal maken en hij zal de vriend van de losse-bouw-imkers zijn, daarvan ben ik overtuigd, daar hij deze terugvoert op de weg der waarheid. Volgens de statistieken waren er in 1850 in Frankrijk 4 à 5 miljoen bijenvolken, in 1890 twee miljoen, in 1929 1.200.000 en tien jaar later slechts 600.000. De honing-opbrengst is in dezelfde verhouding verminderd.

Welke zijn de oorzaken? Er zullen er vele zijn, maar de verdwijning van de korf en het algemeen worden van de losse bouw beantwoorden niet aan de wet van de bij of aan de wet van de tros en dit zijn de voornaamste oorzaken.

Op het congres te Amsterdam (dat door Yves Michaud bezocht werd) heb ik vernomen, dat Holland trouw was gebleven aan de korf, welke gebruikt wordt door de beroepsimkers, terwijl de kasten voornamelijk bij de amateurs in de omgeving der grote steden gevonden worden, die zich misschien achterlijk zouden voelen als zij korven zouden gebruiken. De gemiddelde opbrengst

De door de blinde geleerde François Huber in 1792 uitgevonden kast, die bestond uit ramen (1—12), die tegen elkaar geschoven werden en zo zonder meer een kast vormden. In de zijlat van elk raam een vliegopening, die naar behoefte geopend of gesloten kon worden. Het vlieggat van raam 6 is geopend.

is er 15 kg per korf. Dit kleine land, zo groot als 4 Franse departementen, bezit 180.000 volken. Henri Muller wijst ons met zijn bijenwoning, Panier à cadres (Ramenkorf) een nieuwe weg, waarmee wij in staat zullen zijn meer honing met minder kosten te produceren. Deze bijenwoning, een onderdeel van de Mulleriaanse revolutie, werd geboren in een slapeloze nacht.

De „ramen-korf” van Muller. De bijenwoning met kap, links, is de ruche-mixte van Leroy.

In de Revue Française d'Apiculture 1950/2 komt Muller zelf aan het woord: alle levende wezens hebben een bekleding, deze ligt direct tegen het vlees, zij vormt een deel van het organisme, dat haar heeft voortgebracht en onderhoudt en het organisme profiteert op zijn beurt van het omhulsel.

In plaats van deze huid komt bij de bijen de woning en de korven zijn daarom de beste woningen. De bijenhouder heeft met kasten zeer ten nadele van het bijenvolk ingegrepen. Door de toepassing van de bijenruimte (7 à 8 mm) van Langstroth komt de huid te ver van het organisme te liggen.

De door François Huber in 1792 uitgevonden kast, bestaande uit ramen, die tegen elkander geschoven worden en zo zonder meer een kast vormen, voldoet wel aan deze eis. (2e foto).

De gewone kast voldoet als er flink dracht is, maar dat is niet het geval in minder goede drachtstreken, dan voldoet de korf beter.

De „Ramen-korf” bestaat als standaard-type uit 9 ondeelbare ramen en 2 zijplanken; als bescherming worden tegen de ramen losse schotten geplaatst. De ramen zijn trapeze-vormig, beneden 50 cm, boven 19 cm breed terwijl de hoogte 50 cm bedraagt. Deze ramen zijn niet alle gelijk geconstrueerd, alleen de middelste zijn geheel open, die naar de zijanten worden geleidelijk van boven met hout opgevuld, zodat het inwendige van de kast de korfvorm weergeeft.

Op de derde foto ziet U de kast (in de winter) opengezet, dit werd gedaan voor een proefneming. De ronde bijenwoning met kap is de ruche-mixte van Leroy.

Op de laatste foto ziet U dat ook met een honingkamer gewerkt kan worden. Door een stalen band worden de ramen tegen elkander gedrukt gehouden, zodat men met deze kast kan reizen. Verticale moerroosters kunnen gebruikt worden, terwijl door de zijanten door glas te vervangen een mooie observatiekast wordt verkregen.

Muller, die de uitlatingen over ons land gelezen zal hebben, schrijft mij, dat hij denkt dat zijn kast, waarop reeds in meerdere landen patent is aangevraagd, ook in Nederland zeer zal voldoen.

Ik hoop later nog eens op de theorieën van Muller, die mij zijn boek en de foto's voor het Groentje welwillend afstond, terug te komen.

* * *

In Beecraft 1950/8 vertelt Commander G. F. Dixon enkele van zijn belevenissen met bijen op zijn dienst-reizen.

In 1941 was hij voor een paar jaar in Australië geplaatst en had in zijn bungalow een glazen kast met bijen. Op zekere avond stond hij bij deze kast, toen een schunnig gekleed individu op straat bleef staan en over de heg leunend, toekeek. Na enige tijd vroeg de zee-officier hem, of hij niet de bijen eens van dichtbij wilde bekijken. De bezoeker knikte en kwam zonder een woord te spreken nader, waarna de officier met het enthousiasme van een amateur het leven der bijen begon uit te leggen. Na een half uur stilzwijgend geluisterd te hebben zou de vreemdeling weer vertrekken, hierbij ontstond het volgende gesprek:

Bezoeker: „Dank je wel, heb je een auto?”

„Ja, waarom?”

„Als je een volgende keer eens door Dandenog komt, vraag dan naar Dale, dat ben ik. Ik heb je iets te laten zien”.

„Oh en wat zal dat zijn?”

„Ongeveer 1200 bijenkasten. Cheerio”.

* * *

Uit het verslag van een H. B. vergadering van de Vlaamse Bieënbond, voorkomende in het Maandschrift van deze Bond 1950/10, het volgende:

„Enige Gemeentebesturen hadden belastingen gelegd op de bieënkoloniën. Deze belastingen werden teniet gedaan door het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Er is aan het Ministerie een aanvraag gedaan tot het verhogen der inkom-rechten op de vreemde honig. Wat de voedersuiker betreft, heeft de Minister beslist, dat de suiker niet meer accijnsvrij zal zijn en dus niet meer ontaard zal worden.

Aangezien de accijnsrechten tot hertoe slechts Fr. 0.60 per kg bedragen, kunnen we dat best aannemen.

In Nederland zijn de meningen daarover verdeeld, doch daar zijn de accijnsrechten nog Fr. 4.80 per kg en de honig is er veel goedkoper. De Hollanders hebben geen partikuliere afzet en op de honigmarkten geldt de honig maar ongeveer 1 gulden dus nog geen 15 fr. per kg. Vreemde honig mag niet onder de benaming „Honig” verkocht worden. Bij sommige handelaars-bieëntelers worden grote misbruiken vastgesteld. Zo heeft een handelaar-bieënteler in een enkele maand 60.000 kg ingedaan. Deze hoeveelheid werd 's nachts gelost. De persoon in kwestie bezit een groot aantal bieekasten, hij verklaarde zijn bieënen te voeden en alle tien dagen te slingeren en dan noemt hij het „Inlandse honig”?

Het Ministerie van Economische Zaken schijnt aan te nemen dat het dan inlandse honig is.

Het Ministerie van Landbouw noemt het echter een bedrog op grote schaal”.

Jékavé.

De ramen-korf van Muller met opgeplaatste honingkamer. Een metalen band houdt de ramen bij elkaar. De raamlatten vormen samen de „kast”. De losse schotten zijn weggenomen.

Koninginneke-week-kwesties (II)

Waarvan?

Om deze vraag te beantwoorden is het zaak eerst vast te stellen, welke eigenschappen men voor de kastimkerij van het grootste belang acht.

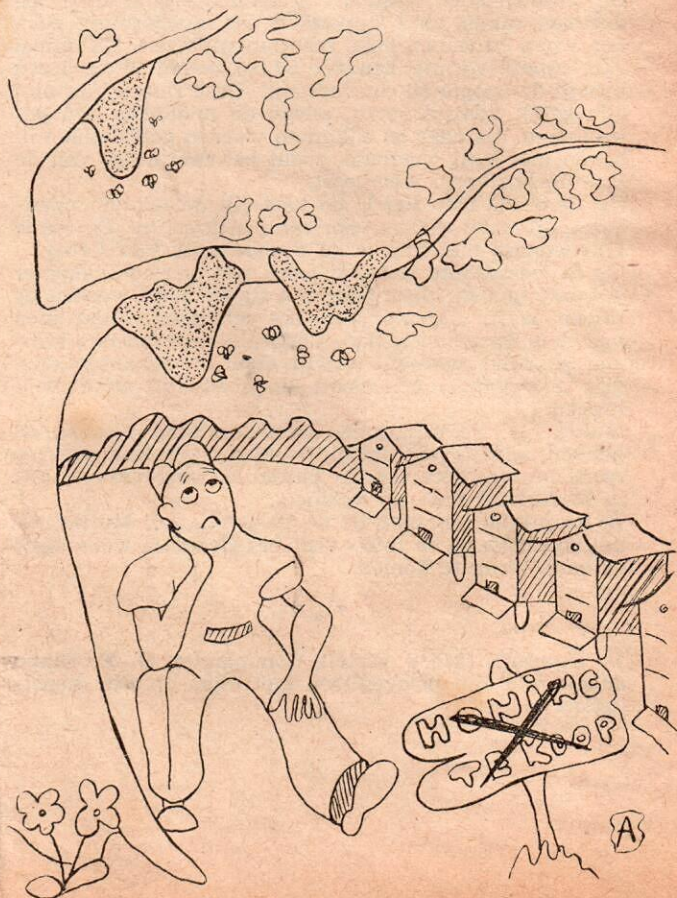
M.i. komen **vruchtbaarheid**, **zwermtraagheid** en **gehardheid** op de eerste plaats. Er zijn nog vele andere en belangrijke eigenschappen, zoals lange tong, mooi verzegelen, geringe steeklust, doch het is onbegonnen werk bij de teeltkeuze op te veel eigenschappen te letten, daar wij dan door de bomen het bos niet meer kunnen zien. Wij kunnen in ons land beschikken over behoorlijke dracht-

mogelijkheden, doch het weer is onze voornaamste beperkende factor. De korte periodes, waarin goed weer met goede dracht samenvallen, moeten wij dan ook tot het uiterste benutten, willen wij de bijenteelt met succes bedrijven. Drachtperiodes van langer dan een week zijn hier zeldzaam. Het is daarom vereist om gedurende het gehele seizoen de volken op topsterkte te hebben, zodat wij elke kans kunnen benutten. Dat onze bijen dus vruchtbaar moeten zijn, is buiten twiifel. Even belangrijk is de **zwermtraagheid**. Wat baten ons grote volken, als deze de onuitroeibare drang bezitten, zich in diverse kleine eenheden te splitsen? Ondanks onze pogingen het zwermen te verhinderen, kunnen wij niet op een goede opbrengst rekenen, daar bij een volk, dat lijdt aan zwermkoorts de ware werklust afwezig is. **Gehardheid** is daarnaast van niet veel minder belang. Weerstandvermogen tegen ziekten en koude moet in hoge mate aanwezig zijn. Primo letten wij dus op deze drie eigenschappen. Vragen wij ons dus af, waarvan telen wij onze jonge moeren, dan zullen wij moeten zoeken naar een bij, die de hier genoemde drie hoofdeigenschappen in de hoogste mate bezit en liefst ook nog beantwoordt aan de verder te stellen, doch minder belangrijke eisen! Deze bij zullen wij moeten zoeken op onze eigen stand, op de stand van onze buurman, of bij onze binnen- of buitenlandse collega's. Aan welke eisen moet de uitgekozene verder nog voldoen? Wanneer nl. het uitgekozen dier de eigenschappen niet zuiver vererft, wordt de teelt wel zeer bezwaarlijk. Voor de niet genetisch geschoolde is daarom het uitgaan van een zuiver ras de enige weg tot succes.

Een aanwijzing voor raszuiverheid is het identiek uiterlijk van de nakomelingen. Voortgezette teelt van een volk, waarvan de individuen verschillen in tekening en kleur vertonen, is af te raden. Zal de imker dus gaan speuren naar een bij die aan de eisen voldoet, zo zal hij vermoedelijk het eerst het oog richten op onze inheemse bijen. Hij zal denken: „Zoek bij een ander niet, wat het eigen land mij biedt”. Hoe gaarne wij zouden zien, dat een dergelijke poging zou slagen, de doorsnee-eigenschappen van de Nederlandse bijen, die nogal afwijken van de hierboven gestelde eisen, doen vermoeden, dat deze pogingen zeer grote moeilijkheden zullen ontmoeten. Alle respect echter voor degenen, die, zich bewust van de moeilijkheden, toch zullen trachten door selectie ons inheemse bijenras te veredelen. Want: de Nederlandse bij is niet zwermtraag en matig vruchtbaar, maar volgens de algemeene geldende mening wel gehard. Heel begrijpelijk is echter, dat de imker, die leest over de prachtige resultaten die in andere landen met andere rassen bijen verkregen worden, zich eens waagt aan een proef met zo'n ander ras. De rassen, die in het buitenland van de meeste betekenis zijn, zijn: de Italiaan, de Krainer en de Caucasier. Hierbij komt de Italiaan wat betreft populariteit op de eerste plaats, terwijl Krainer en Cau-

casier de tweede plaats zowat gelijk delen. De mooie kleur heeft er zeker toe bijgedragen, dat de Italiaan zo een grote verspreiding heeft gekregen. De Italiaan voldoet aan de eis van vruchtbaarheid, is behoorlijk zwermtraag, over de gehardheid zijn sommige minder te spreken. De Krainer en Caucasier, die zeer vele eigenschappen gemeen hebben, zijn vruchtbaar en gehard, doch niet in die mate zwermtraag als men wel zou wensen. De afwijkende kleur van de Italiaan is verder een goed hulpmiddel bij het opsporen van niet raszuivere exemplaren. Het onderkennen van de kruisingsproducten bij donkere rassen is in een land, waar het inheemse ras ook donker is, vrij bezwaarlijk. Kortom, de ideale bij bestaat nog steeds niet. Het zou theoretisch mogelijk zijn, door kruisingen het ideale type zeer dicht te benaderen, doch de wetenschapsmensen hebben ons wel duidelijk gemaakt, dat dit een geweldig moeilijke en omvangrijke taak is, waaraan de bescheiden imker zich maar niet moet wagen. Deze dan heeft het allermeeeste te verwachten van een zuiver ras, welks eigenschappen het dichtst bij de door hem gewenste liggen. Welk ras 't dichtst bij ons ideaal komt? Wel, dat is alleen te ontdekken door middel van de methode van vallen en opstaan. Dus: probeert alles en behoudt het goede. Heeft de imker eenmaal zijn keuze gemaakt, dan zal hij moeten trachten het uitverkoren ras zuiver voort te telen. Hij kan dan rekenen op jonge moeren van uniforme kwaliteit. Dit ras zuiver verder kweken wil niet zeggen, dat al de op de stand aanwezige moeren raszuiver bevrucht moeten zijn. De jonge moeren, zelf raszuiver, bevrucht door vreemde darren, geven vaak volken, die de raszuivere nog overtreffen. Ook brengen dergelijke jonge moeren uitsluitend raszuivere darren voort. Men moet zich echter wel wachten, van gekruist bevruchte moeren verder te telen. Als gebruiksmoeren zijn ze uitstekend, als teeltmoeren geheel ongeschikt. Genoeg nu van deze theoretische beschouwingen. Laat ons de volgende maand onze aandacht wijden aan de techniek van de koninginneteelt.

APIARUS.

De misoogst hangt als een zwermtros....

de LEZER LEZEN antwoordt:

(Bijdragen te zenden aan: Het Bijenhuis, Wageningen)

Vraag 64c, Octobernummer: Wrijfwas.

In het Octobernummer van het Maandblad de vraag gelezen betreffende het maken van wrijfwas. Toeval-
lig weet ik een recept, zoals dit vaak door drogisten
gebruikt wordt. Dit luidt:

50 gram bijenwas.
100 gram cerasine.
465 gram terpentijn.

Voor gekleurde was gebruikt men dan $\frac{1}{2}$ —1 gram
rode of bruine aniline; voor witte wrijfwas: witte
bijenwas en witte cerasine; voor gele: gele bijenwas
gele cerasine.

Leeuwarden.

A. HEINS

Vraag 64e, Octobernummer: Waardoor geen honing- opbrengst?

Ik las in het Octobernummer, dat een imker twee jaar
bijen, maar nog geen honing had gehad. Ik heb nu 8
jaar bijen gehad en het ene jaar had ik wat meer, het
andere jaar wat minder, maar ik had toch ieder jaar
honing. Zelfs heb ik eens een nieuwe fiets gekocht van
het geld, dat ik overgehouden had van de honing uit
vier boogkorven. En deze zomer had ik 95 pond heide-
honing uit 3 boogkorven. Maar ik moet er bij zeggen,
dat ik mijn bijtjes altijd goed verzorg. Men moet vaak
een dubbeltje weggeven om een kwartje terug te krij-
gen. Ik had mijn korven vol broed en bijen en ik heb
deze ervaring opgedaan, dat een grote hoeveelheid
broed een grote honingooft betekent. Daarvoor moet
men geregeld de bijen voeren met droge suiker als er
geen dracht is.

Mijn buurman had zijn bijen op dezelfde heide staan
als ik en er zat totaal geen honing in. Maar die heeft

zijn bijen dan ook niet gevoerd en ze gingen zonder
broed van betekenis naar de heide.

Als men honing wil oogsten, moet men nu eenmaal
wat zorg en tijd aan zijn bijen besteden. Er waren dit
jaar wel meer imkers, die geen honing hadden, maar
dat ligt in hoofdzaak aan de imker zelf, want de heide
was prachtig en heeft wel gegeven. Mijn vader had
zelfs een kast, die 124 pond woog. In de kasten van
een andere imker zat totaal niets! En ze stonden op
dezelfde heide! De grote fout is in zulke gevallen, dat
er geen jonge bijen zijn als er iets te halen valt. Zulke
volken zetten op de heide broed aan als er wat te
halen is, maar aan dat broed hebben ze niets meer en
ze komen met het zout als het ei op is.

Ik houd veel van mijn bijen en ik verzorg ze prima en
als ik geen honing zou krijgen, ligt dat niet aan de
bijen en niet aan mij. Maar met wat goede wil is er
veel te bereiken. Mijn ervaring is echter wel, dat men
zijn bijen niet altijd thuis kan houden, men moet er
mee reizen. Maar dan moet men ook niet opzien tegen
een paar uur fietsen met een paar korven achter op de
fiets. Dat heb ik wel gedaan en mijn moeite werd vaak
beloond.

W.

F. de G.

Vraag 67, Novembernummer: Schoonmaken zaagspleet.

Ik hang de raten in een ledige broedbak en zet die op
een grote krant, die op de vloer ligt. Ik steek de punt
van een schrobzaag in het midden van de zaagspleet,
wrik deze open en zaag naar me toe. Vervolgens wor-
den van alle raten de naar mij toegekeerde helften der
zaagspleten behandeld. Daarna wordt de bak 180°
gedraaid en neem ik de andere helften. De was valt
op de krant. Bij koud weer gaat het het gemakkelijkst.
Vught.

J. THEUNISSEN

De heer J. van Hint te Driebergen geeft hetzelfde ant-
woord. Hij voegt er aan toe: Het verdient aanbeveling
het zaagje vet te maken, daar anders de oude was tus-
sen de zaagtanden aan gaat koeken.

Vragenrubriek

Nieuwe vragen zenden aan:

G. J. Lankkamp, Bathmen.

Antwoorden voor de rubriek „De
lezer antwoordt...” aan:
Bijenhuis, Wageningen

Vraag 69: Ik heb in mijn bijen-
kast last van oormormen. Ik zou
graag willen weten, of deze schade-
lijk zijn voor de bijen. Zo ja, dan
zou ik gaarne vernemen, op welke
manier ik ze kan bestrijden.

J. V. te A.

Antwoord: De drie soorten oor-
wormen, die in ons land voorkomen,
zijn geen van allen schadelijk voor
onze bijen. Het zijn planten-eters en
als zodanig zeer schadelijk voor
tuinlieden, die ze bijv. wel vangen
onder een bloempot, die omgekeerd
wordt geplaatst op de steunstokken
van de bloemen. 's Morgens worden
dan geregeld deze bloempotten ge-
controleerd. Dat u oormormen vindt
in een bijenkast zal wel komen,
omdat ze daar menen lekker te kun-
nen overwinteren. L.

Vraag 70: Pas op 18 October j.l.
ontving onze afd. de suiker en daar
direct hierop de koude inviel, namen
de bijen het voer niet meer op, zo-
dat ze met onvoldoende voorraad
de winter ingaan. Ik heb 4 kasten.
Wat moet ik doen om ze nog in
leven te houden?

L. G. P. te L.

Antwoord: Maak van uw suiker-
voorraad voor elk bijenvolk een
dikke borstplaat en leg die op een
dag met zacht weer, voorzichtig
boven op de raampjes van de broed-
kamer onder het dekkleedje.

Borstplaat wordt het gemakke-
lijkst gemaakt, door 8 gewichtsdelen
suiker met 1 deel water te vermen-
gen en het mengsel, steeds roerende,
aan de kook te brengen. Een paar
seconden laten koken en dan de
dikke oplossing uitgieten, b.v. in 'n
plat deksel of laag sigarenkistje.

Vroeg in 't voorjaar eens kijken,
op een mooie dag, hoe het met de
voorraad is. Zo nodig dan nog een
plaat geven of, bij heel zacht weer,
eind Februari of begin Maart ge-
woon gaan voeren. L.

Vraag 71. a. Is er van paarde-
bloem een behoorlijk overschot
te verwachten?

b. Wat is beter: een dekplank van
hout, hardboard of zachtboard?
Een kennis van me heeft ze van
zachtboard, omdat, volgens hem,
hier het vocht beter door kan,
dus betere ventilatie.

c. Hoeveel dek legt men 's winters
nog op deze dekplank?

d. Mijn kasten hebben de vlieg-
spleet over de gehele lengte.
Moeten deze 's winters ook klein-
er gemaakt worden?

e. Waarom wordt er geen imkers-
kalender uitgegeven? Ik weet,
dat verschillenden dit op prijs
stellen.

M. V. te M.

Antwoord: a. De paardebloem is
een beste honingplant.

b. Uw kennis zal bijna zeker een
goede kijk op de zaak hebben,
want aan de afdekking van de
bijenvolken hapert vaak dit, dat
de ventilatie onvoldoende is. En
juist deze is in de winter nog
nodiger dan warme afdekking.

c. Zie b. Leg er desnoods nog een
dekkleedje bovenop, maar sla er
een hoek van om, zodat ventila-
tie mogelijk blijft.

d. Als deze spleet werkelijk een
spleet en dus geen gat is, kunt
u het vlieggat in de winter ge-
rust open laten.

e. Wie weet het? (Te duur voor
gratis verstrekking bij het tegen-
woordige quotum. Red.). L.

Vraag 72: De vraag wat een af-
delingsbestuur kan doen om de bloei
der afdeling en de belangen harer
leden te bevorderen heeft, naar ik
uit eigen ervaring weet, de bestu-
ren al heel wat hoofdbrekens ge-
kost. Als men over een periode van
enige jaren de balans eens opmaakt,
en nagaat, welke resultaten zijn be-
reikt, dan vrees ik, dat er heel wat
afdelingsbesturen zullen zijn, die tot
de conclusie moeten komen, dat al
hun pogingen om de bloei der af-
delingen te bevorderen weinig of
niets hebben opgeleverd. Wat onze
afdeling betreft, durf ik gerust be-
weren, dat die resultaten nihil zijn.

Cursussen b.v. moeten bij ons achterwege blijven, wegens gebrek aan deelnemers. Practische lessen, welke nog elk jaar worden gegeven, worden door 2 of 3 leden bezocht. Voor excursies bestaat geen animo. Lezingen, waarvoor altijd een bekwaam spreker wordt uitgenodigd, worden door hoogstens tien leden, inclusief het bestuur, van de veertig leden die onze afdeling telt, bezocht.

Praatavonden: altijd hetzelfde groepje. Stalinspecties: het overgrote deel van de leden blijft aan de kant staan en gelooft het best. De hele zaak interesseert hun weinig of niets, enkele ambitieuze imkers uitgezonderd. Vergaderingen: altijd dezelfde gezichten, opkomst zeer slecht, behalve wanneer op de agenda „gratis verloting” staat vermeld.

Herhaaldelijk heeft ons bestuur zich dan ook afgevraagd: wat moeten en wat kunnen we nog doen om de belangstelling van het merendeel der leden op te wekken. Is het niet begrijpelijk, dat, nadat alles is geprobeerd, het bestuur soms met de handen in het haar zit? Het kan misschien voor ons een troost worden genoemd, al is het volgens mij dan wel een heel schrale troost, dat er meerdere afdelingsbesturen zijn, die in hetzelfde schuitje varen. Daar staat echter tegenover, dat er toch ook afdelingsbesturen zijn, die niet aan het door mij geschetste euvel mank gaan.

Hoe spelen deze dat klaar? Kunt u ons misschien wegen wijzen, die maken, dat we uit deze impasse geraken? Ik weet, dat ik een moeilijke vraag stel, maar ook ben ik er van overtuigd, dat het voor zeer vele afdelingsbesturen een belangrijke vraag is.

Mocht ook u echter het antwoord schuldig blijven, dan zou ik u willen verzoeken deze aangelegenheid eens aan de lezers van ons Maandblad onder de rubriek „De lezer antwoordt...” voor te leggen.

J. M. te F.

Antwoord: Laten heel wat lezers over deze kwestie wenken geven in de rubriek „De lezer antwoordt...”

L.

Vraag 73. Aanbevolen wordt het overwinteren in een broedkamer boven op een andere broedkamer, waarin enige klimraten hangen.

Kan aldus het volk het vlieggat voldoende bewaken, b.v. op vliegdagen in najaar en voorjaar?

A. L. T. te O.

Antwoord. Ik geef er de voorkeur aan, bijenvolken niet te overwinteren boven op een lege broedkamer met „klimraten.” Overal zien we, dat bijen, die we de vrijheid er toe laten, hun broednest en ook hun winternest kiezen dicht bij het vlieggat. Vooral met het oog op luchtverversing is deze plaats natuurlijk ideaal. We zagen eens in een ondergezette klimkast twee muizen nesten, die het te grote vlieggat konden gebruiken en natuurlijk in het bijenvolk grote schade hadden aangericht.

L.

Vraag 74.

- Daar de oogsten mij op het koolzaad niet meevallen, wilde ik het volgend jaar zo doen: tijdens de zwermtijd wilde ik de volken in tweeën splitsen gescheiden door separator. Er zitten dan dus 2 volken in één kast. Deze kast wilde ik dan met 2 moeren laten inwinteren, om ze in het voorjaar, tijdens de koolzaadacht, te verenigen en dan, na de koolzaadacht, er weer twee volken van maken. Ik denk zo, dat men met een dubbel aantal vliegbijen ook meer honing kan binnenhalen. Wat zegt u van deze methode?
- Als het goed is, rijzen er nog enkele moeilijkheden. Hoe kan men deze 2 volken boven elkaar ieder apart voeren; hoe komt het met de klaverdracht en (of) heidedracht als de volken in tweeën gesplitst zijn?
- Kan men van enkel weiland: paardebloem en klaver, een behoorlijk overschot halen, of is het dan ook nog gewenst te reizen?
- Een kennis van mij, ook imker, merkt zijn koninginnen door ze een stipje aluminiumverf op het borststuk te geven. Is dit goed, of kan men beter het in de handel gebrachte merkgarnituur gebruiken?

J. de V. te D.

Antwoord

- Uw plan lijkt niet erg mis, maar er is zeer veel werk aan verbonden, afgezien van andere bezwaren, die u zelf ook al aanvoelde (zie antwoord onder b.). Bovendien: een normaal goed bijenvolk kan van het koolzaad, als alles meewerkt, een flinke portie nectar oogsten. U heeft het blijkbaar niet erg goed getroffen.
- Met het voeren zit u al dadelijk verlegen en van klaver- en heidedracht willende genieten zou u ook dan moeten doen als bij de bloei van het koolzaad.
- Ja, als de bloei van witte klaver en paardebloem van betekenis zijn.
- De methode van uw kennis heeft geen bezwaar.

L.

(Als men twee volken in één kast overwintert, krijgt men slechts voor één volk suiker. Red.).

Vraag no. 75. Een mijner, van de heide teruggekeerde kastvolken blijkt thans nog flink met darren bezet te zijn. Het volk is zeer sterk en heeft naast de suikertoediening ook nog een flinke honigvoorraad behouden. Door het slechte weer in September was ik niet in de gelegenheid de koningin te zoeken, doch de aanwezigheid van gesloten broedstelde mij volkomen gerust. Het betreft hier een volk, dat in Juni 1950 als bromzwerm verkregen is van een in begin 1949 aangekocht volk, zodat de koningin op z'n minst 3 broedseizoenen oud is. De gedragingen van het volk wijzen niet op

moerloosheid, daar de bijen gedurende October zeer actief en bij een uitgelokte vlieggatverstoring flink agressief waren en dit thans nog zijn.

Een en ander ontlokt mij de volgende vragen:

- Kan de ouderdom van de koningin een vernieuwingsdrang bij het volk hebben doen ontstaan, zodat de darren aan de slacht zijn ontkomen, hoewel ze op de vliegplank wel worden lastig gevallen en soms zelfs worden afgemaakt?
- Zal de aanwezigheid van overjarige darren het volgende seizoen ook aanleiding kunnen zijn tot een vroegtijdige zwermneiging b.v. tijdens de koolzaadacht?
- Komt de aanwezigheid van darren na een rijke dracht in sterke volken veelvuldig voor?
- Het lag reeds in mijn voornemen de koningin tussen de koolzaad en klaverdracht te vervangen. Is dit juist?

J. J. P. te H.

Antwoord

- Hoewel het een enkele maal voorkomt, dat een normaal volk lang en zelfs de gehele winter zijn darren behoudt, is het mogelijk, dat U hier wat anders beleeft. Het kan zijn, dat hier een z.g.n. stille moersverwisseling heeft plaats gevonden. Zulk een volk houdt vanzelf langer zijn darren.
- Eventuele aanwezigheid van overwinterde darren heeft op de neiging tot zwermen geen invloed.
- Zie A.
- Indien bij de voorjaars-inspectie blijkt, dat het nog wel de oude moer is, die uw volk heeft, dan is uw plan zeer goed.

L.

AFDELINGSBERICHTEN

AFD. EIBERGEN

Het 80-jarige erelid der afd. Eibergen, de heer H. Weekhout te Rekken.

De afdeling Eibergen vierde haar eerste lustrum met een druk bezochte film- en feestavond. In zijn openingstoespraak richtte de voorzitter, de heer H. B. J. Mom, een bijzonder woord van welkom tot het 80-jarige erelid, de heer H. Weekhout uit Rekken.

Vervolgens schetste spreker het ontstaan en de ontwikkeling der afd. Eibergen, welke vijf jaar geleden werd opgericht met een 30-tal leden en thans 76 leden telt.

Hierna volgde vertoning van de grote nieuwe bijenfilm van het bijenhuis te Wageningen, welke een goed beeld gaf van het leven der ijverige bijen, de verzorging van deze diertjes enz.

Na deze interessante film, die bij de aanwezigen uitstekend in de smaak viel, werd het door een goed strikje opgeluisterde feest, waarop de gehele avond een uitstekende stemming heerste en waarbij ook de nodige tractaties niet ontbraken, besloten met een gezellig bal.

AFDELING ROTTERDAM

Huldiging van de Heer Poel

Op Maandag 23 October vergaderde de afdeling in gebouw Haringvliet 76. Van de heer Poel was bericht ontvangen, dat hij om gezondheidsredenen bedankte als lid van het bestuur. Hij werd toegesproken door de Voorzitter, die in toepasselijke bewoordingen uiting gaf aan de gevoelens van grote dank voor het vele en belangrijke werk, dat de heer Poel in een lange reeks jaren voor de afdeling deed.

De voorzitter der afdeling Rotterdam, de heer W. H. van Mourik spreekt het erelid der afdeling, de heer K. Poel, toe.

Hij had initiatief en was de vraagbaak voor alle leden, beginners en gevorderden. Op grond van zijn verdiensten werd hem het erelidmaatschap van de afdeling aangeboden, welk voorstel door luid applaus van de leden bekrachtigd werd. Als stoffelijk blijik van waardering werd hem een verzilverde sigarendoos met passende inscriptie aangeboden.

De heer Poel dankte zichtbaar ontroerd voor dit bewijs van erkentelijkheid en memoreerde de groei van de afdeling gedurende zijn lidmaatschap. Hoewel hij zich een weinig zal moeten terugtrekken, blijft zijn deur voor de leden geopend.

Als opvolger van de heer Poel werd aangewezen de heer P. Klapwijk te Schiedam.

Ook van de heer Dominicus was bericht ontvangen, dat hij om gezondheidsredenen als lid van de afdeling bedankte. De heer Dominicus is een der oudste leden, die ook veel voor de ontwikkeling van de afdeling heeft gedaan. In het bijzonder heeft hij zich onderscheiden door zijn ijver voor de aanplant van honinggevende bomen en heesters in zijn gemeente. Hem werd voor zijn verdere leven een gratis abonnement op het Maandschrift aangeboden.

Overigens deed de Voorzitter nog mededeling, dat de cursus voor gevorderden gegeven zal worden in zes lessen en geleid zal worden door de heer J. v. Aarst te Wageningen. De eerste les is gegeven op Maandag 13 November in het gebouw Oranjestraat 298, Rotterdam-Zuid.

Secretaris P. KLAPWIJK

AFD. HEILOO

Aanwezig slechts 16 van de 138 leden, van welke laatsten slechts 2 bericht van verhindering zonden, op de vergadering van 9 November!

En toch zo'n belangrijke agenda!

De voorgestelde contributieverhoging ging er met slag en wimpel door. Nu krijgt de afd. een ruimere armsgang.

Een honingsbeurs voor afd. leden werd opgericht; deze kon zich nog niet in een druk bezoek verheugen.

„Men“ heeft het plan om een honingmarkt te houden, in de loop van het volgende jaar. Daar deze zaak enige voorbereiding vergt, is het gewenst, dat ge-

gadigden om daaraan mede te doen zich zo spoedig doenlijk daartoe opgeven bij de afd.-secretaris, die alle gewenste inlichtingen er over zal verschaffen.

De Jubileum-kleurenfilm „Van Immen en Imkers“ zal nogmaals vertoond worden, vroeg in 1951, in elk geval in Alkmaar, misschien ook in Heiloo en Bergen.

Ons lid de heer Waalewijn, bouwkundige en leraar aan de ambachtsschool, hield een „praatje“ over de normaal-Simplexkast, verduidelijkt door werktekeningen en aanwijzingen op het zwarte bord. Hij stelde zich beschikbaar om de leden te helpen bij het zelf-timmeren van een normaalkast. Hierover zullen de leden een rondschrijven ontvangen (intussen geschied).

Ons lid de heer Dodenhuis construeerde een bijzonder soort zeef voor heidehoning, welke zeer goede resultaten opleverde. Bij zijn proefnemingen wist hij het toestel tweemaal tot een atoombombom op te voeren, waardoor het tweemaal: „honinkje tot tegen de zoldering“ was. Maar nu is ook dat euvel verholpen.

Bij de leerlingen van de ambachtsschool schijnt veel animo voor imkeren te bestaan. Dit zal aangewakkerd worden door het fabriceren en vertonen voor hen van een „glazen“ bijenwoning zoals op de Mijlpaal 1950 te Arnhem en op de Bloemen- en Fruitveiling te Nijmegen te zien was.

Alkmaar.

NOUWEN, Secretaris.

AFD. ZAANDAM

Bestuurswijziging: Voorzitter D. Nijntjes. Westzijde 350, Zaandam, Tel. 4696; secretaris Jan Nijh. Celebesstraat 21, Wormerveer, Tel. 81562 en penningmeester Jb. Fontijn, Zuidijk 70, Zaandam, Tel. 4114.

AFD. ELBURG e.o.

Op 6 November j.l. hield de afdeling Elburg e.o. haar jaarvergadering. Vooraf ging een leerzame voordracht over koninginneteelt door de heer W. H. van den Broek te Soesterberg. Iedere imker weet, dat men slechts met sterke volken van goede hoedanigheid met voordeel kan imkeren. En zelfs hij (of zij), die uit belangstelling voor het wondere bijenleven imkert, wil gaarne flink oogsten.

Het is de moer, die, zo niet geheel dan toch voornamelijk, de volkssterkte en de hoedanigheden van het volk bepaalt. Van daar, dat koninginneteelt van zo groot belang is.

Er bestaan plannen, in deze afdeling te komen tot koninginneteelt in de geest van het gesprokene. Mogen deze plannen tot uitvoering komen, tot nut van onze imkers in de eerste plaats.

Afd. Veluwezoom - BENNEKOM

Voor onze Afd. sprak op 8 November de bekende Renkumse imker, de heer A. T. v. d. Brink. Spreker behandelde het onderwerp: Bijen houden en..... honing oogsten. De grote fout van vele imkers is, zo sprak hij, het tekort aan vliegbijs gedurende de bloeitijd. Om dit te voorkomen voegt spreker in 't voorjaar (bloeitijd fruit en koolzaad) volken bij elkaar. Na de dracht slingeren en de koningin op de uitgeslingerde raten. Na de zomerdracht (linde en korenbloem) weer slingeren en van de oude koningin, met 't open broed, een nieuw volk maken. Het dichte broed krijgt dan een nieuwe, inmiddels gekweekte, koningin. Zo komt men weer op zijn oorspronkelijk aantal volken terug. Het resultaat van deze werkwijze is honing, zo vertelde spreker. Natuurlijk is het weer niet ieder jaar gelijk en dus ook de honingopbrengst niet. Volgens spreker is er echter geen zomer zo slecht, of er komen nog wel enkele gunstige dagen. Een flink volk kan in die dagen veel doen. Natuurlijk zit er aan deze bedrijfswijze nog wel iets meer vast. Dit alles hier echter te vermelden, zou tot gevolg moeten hebben, dat de redacteur met zijn potlood ging werken. Tot slot nodigde spreker ons uit volgend jaar de resultaten te komen zien. Het geheel was een gezellige en leerzame avond.

25-JARIG BESTAAN VAN DE AFD. BEMMEL, 15 NOVEMBER 1950

De receptielijst was reeds door zeer vele bezoekers getekend, toen de voorzitter de heer J. H. Peters de feestvergadering opende. Na het wel en wee der afd. in de afgelopen 25 jaar te hebben gememoreerd, deelde de spr. onder luide bijval mee, dat de Edelachtbare Heer W. van Elk, Burgemeester van Bommel, het Erevoorzitterschap van onze afdeling heeft aanvaard. Onder vriendelijke woorden bracht de nieuwe Erevoorzitter dank aan alle aanwezigen voor deze eervolle benoeming. Spreker achtte de bijenteelt vooral in deze fruitstreek onmisbaar en wees met vol-doening op het succes van het plaatselijk verbod, van spuiten met giftige stoffen in de open bloem.

Het Hoofdbestuur lid de heer B. v. d. Sande, schonk namens het Hoofdbestuur een zilveren medaille en liet dit vergezeld gaan met de beste wensen. De heer H. Th. Kemperman, Rijks Land- en Tuinbouw-leraar hield eveneens een opwekkende toespraak. Vele sprekers volgden nog: o.a. J. Helmich, Voorzitter van de A.B.T.B., die in juist gekozen woorden het nut der bijenteeltvereniging schetste. De heer G. Hermen, Voorzitter van het Polderbestuur, was de mening toegedaan, evenals het Gemeentebestuur, de beplanting langs de wegen met honinggevende bomen steeds te zullen blijven bevorderen.

Onder de aanwezigen troffen we verder nog aan: De Hoogeerw. Heer Deken W. Mulder, Wethouder J. F. Hulsman, de Gemeentesecretaris Mr. Dr. Arn. Jansen, de heer G. J. v. Soest, zoon van wijlen de heer G. J. M. v. Soest, oud-secretaris der afd. Bommel, de heer G. v. Huet van de E.K.V. te Ressen. Tot onze spijt kon een der mede-oprichters de heer J. Moed wegens ziekte niet aanwezig zijn. De plaatselijke Harmonie „I.D.U.“ bracht een serenade. Vele telegrammen en felicitatiebrieven van zusterafdelingen kwamen binnen.

Na het officiële gedeelte brak een ware feestvreugde uit, aangemoedigd door de Bommelse Band. Het lid van de Feestcommissie de heer Joh. A. Bus ontpopte zich als een volmaakte conferencier. Dans werd afgewisseld door voordracht o.a. van ons 25-jarig Erelid de heer Th. Stofels uit Nijmegen en als vrolijk slot namen de jonge imkers onze populaire voorzitter op hun schouders waarna het Wilhelmus door het Bommels Orkest ten gehore werd gebracht.

De zeer geslaagde viering van ons 25-jarig bestaan zal nog lang in onze herinnering blijven.

P. J. BOUWMAN, Secretaris.

Afdelingssecretarissen:

Maak het korter, anders moeten wij het korter maken!

Medewerkers:

Veel copy moet wachten, o.a. de brieven uit de Honingh-Hof.

Inhoud 52e Jaargang:

Wegens plaatsgebrek in 't volgende nummer.

Inhoud:

Voor beginners	181
Uit voorbije tijden	182
Men zegt	182
De Medicyn-Winkel	183
Het Honingjaar 1950	184
De Nederl. bijenweide (III)	186
Recept voor Honinglikeur	187
De lezer schrijft	187
Stuifmeel	188-189
Uit de Jaagkieps	190-191
Koninginneweek-kwesties (II)	192
De lezer antwoordt	193
Vragenrubriek	193-194
Broednestpuzzel	196

BROEDNESTPUZZLE

De open cellen van boven naar beneden in te vullen.
Zie 1.

Het Bijenhuis te Wageningen stelt de volgende artikelen beschikbaar, die onder de inzenders van goede oplossingen worden verloot:

Eerste prijs: GESCHILDERDE SIMPLEXKAST, COMPLETEET.

Tweede prijs: „Bijen en Bijenhouden” door J. G. de Roever.

Derde prijs: „Handboek der moderne bijenteelt” door J. W. Schotman.

Vierde prijs: 1 kg kunstraat.

Vijfde prijs: 1 kg kunstraat.

Zesde prijs: „Het leven der bijen” door Maurice Maeterlinck.

Zevende prijs: „Het kleine bijenboek” door Joh. A. Joustra.

Achtste prijs: „Immeke” door H. van Kruiningen.

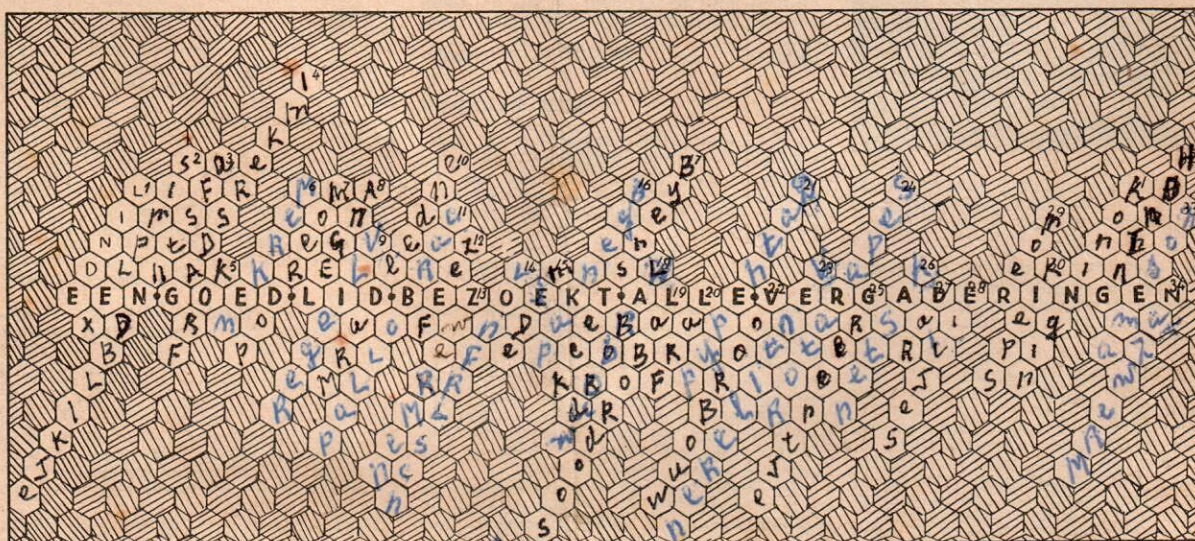
Negende prijs: „Bijenteelt” door J. v. d. Belt.

Tiende prijs: „Bijenteelt” door A. S. Planting.

De uitslag wordt bekend gemaakt in het Maandschrift van Februari.

Oplossingen vóór 5 Januari zenden aan het Bijenhuis, Wageningen.

Beschadig Uw maandschrift niet; zendt alleen een woordenlijst in de juiste volgorde met Uw naam en adres!

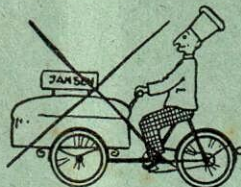

Ontw.: J. Braakenburg

1 Goede drachtboom	19 Apparaat om korfraat te slingeren
2 Veel gebruikte kast	20 Tweede phase in ontwikkeling van de bij
3 Nodig bij een raampje	21 Gereedschap voor het behandelen van bijen voor niet rokers
4 Jaarlijks terugkerende belangrijke dag	22 Smal strookje kunstraat
5 Bijenwoning	23 Belangrijke bijenfunctie
6 Handeling om de koningin vlug te kunnen vinden	24 Methode zwermverhindering
7 Koninginnecel	25 Waar de imker iedere maand reikhalzend naar uit ziet
8 Verdedigingsmiddel van de bij	26 Algemene benaming voor moderne bijenwoningen
9 Kunstzwerm	27 Mannelijke bij
10 Lichaamsdeel van de bij waar onverteerbare voedselresten opgeborgen worden	28 Waar de larven uit ontstaan
11 Gereedschap om bijen rustig te houden	29 Koningin
12 Apparaat om honing te zuiveren	30 Zwermkorf
13 Gaat een kastimker tegen	31 Moer
14 Ontdekker van de bijentaal	32 Bijenproduct
15 Mag niet van honing gemaakt worden	33 Bijenziekte
16 Wordt gebruikt om bijen te behandelen	34 Jonge moerszwerm
17 Waar een leek bang voor is	
18 Slechte bouwwijze	

IK BEN BAKKER...

IK KOOP HET BROOD VOOR MIJN
GEZIN NIET BIJ MIJN COLLEGA...

MAAR BETREK HET VAN MIJN EI-
GEN ZAAK...

DAT IS VOORDELIGER !

WIJ ZIJN NEDERLANDSE IMKERS..

WIJ ZIJN SAMEN EIGENAARS VAN
HET BIJENHUIS TE WAGENINGEN..

WIJ KOPEN ONZE BENODIGDHEDEN
IN ONZE EIGEN ZAAK.
DAT IS VOORDELIGER !

Prijsverhoging?

★
Een nadere beschrijving van
vele artikelen vindt U in onze
Imkersgids 1950, die wij U
op aanvraag gratis en franco
toezenden.

★

Zolang

de voorraad

strekt

handhaven

wij

de oude prijzen!

Giro 1171

Tel. 2863

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

Druk: N.V. Uitgevers-Mij. De Gelderlander - Nijmegen